

2 Sarakuna

¹ Bayan mutuwar Ahab, Mowab ta yi wa Isra'ila tawaye.

² Ahaziya fa ya fāḍo daga tagar ḍakin samansa a Samariya ya ji rauni. Saboda haka ya aiki masinjoji, yana cewa, “Ku je ku tuntubi Ba'al-Zebub, allahn Ekron, ku ga ko zan warke daga wannan rauni.”

³ Amma mala'ikan UBANGIJI ya ce wa Iliya mutumin Tishbe, “Ka haura ka taryi masinjojin sarkin Samariya, ka tambaye su, ‘Don babu Allah ne a Isra'ila da za ku tafi ku tuntubi Ba'al-Zebub allahn Ekron?’ ⁴ Saboda haka, ga abin da UBANGIJI ya ce, ‘Ba za ka tashi daga inda kake kwance ba, ba shakka za ka mutu!’”

Iliya ya yi kamar yadda Ubangiji ya umarce shi, sai ya tafi.

⁵ Da masinjojin suka koma wurin sarki, sai sarki ya ce da su, “Don me kuka komo?”

⁶ Sai suka amsa, “Wani mutum ya sadu da mu ya ce mana, ‘Ku koma wurin sarkin da ya aike ku, ku ce masa, “Ga abin da UBANGIJI ya ce, don babu Allah ne a Isra'ila da ka aika a tuntubi Ba'al-Zebub allahn Ekron? Saboda haka ba za ka tashi daga gadon da kake kwance ba. Ba shakka za ka mutu!’””

⁷ Sai Sarkin ya tambaye su ya ce, “Wanda irin mutum ne ya yi muku wannan magana?”

⁸ Sai suka ce, “Mutumin ya sa riga mai gashi, ya kuma yi ḍamara da fata.”

Sarkin ya ce, “Ai, Iliya mutumin Tishbe nan ne.”

⁹ Sai sarki ya aiki kaftin da sojojin hamsin wurin Iliya. Kaftin ya haura wajen Iliya, wanda yake zaune a kan tudu, ya ce masa, “Mutumin Allah, sarki ya ce, ‘Ka sauko, ka zo!’”

¹⁰ Iliya ya ce masa, “In ni mutumin Allah ne, bari wuta tã sauko daga sama tã cinye ka da sojojinka hamsin!” Sai wuta ta sauko daga sama ta cinye kaftin tare da sojojinsa hamsin.

¹¹ Da jin haka sai sarki ya sãke aiken wani kaftin tare da waƙansu sojojinsa hamsin wurin Iliya. Kaftin ya ce wa Iliya, “Mutumin Allah, ga abin da sarki ya ce, ‘Ka sauko, nan take ka zo!’”

¹² Sai Iliya ya amsa, “In ni mutumin Allah ne, bari wuta ta sauko daga sama ta cinye ka da sojojinka hamsin!” Sai wutar Allah ta sauko daga sama ta cinye shi da sojojinsa hamsin.

¹³ Saboda haka sai sarki ya aiki kaftin na uku da sojojinsa hamsin. Wannan kaftin na ukun ya haura ya durkusa a gaban Iliya, ya roƙe shi ya ce, “Mutumin Allah, ina roƙonka ka dubi darajar raina da na waƙannan sojoji hamsin, bayinka! ¹⁴ Duba, wuta ta sauko daga sama ta cinye su kaftin nan biyu waƙanda suka zo da farko da dukan sojojinsu. To, yanzu dai, ka daraja raina!”

¹⁵ Sai mala’ikan UBANGIJI ya ce wa Iliya, “Sauka, ka tafi tare da shi; kada ka ji tsoro.” Saboda haka Iliya ya tashi ya sauko, ya tafi tare da shi wajen sarki.

¹⁶ Iliya ya ce wa sarki, “Ga abin da UBANGIJI ya ce, don babu Allah a Isra’ila ne wanda za ka tuntuƙa da ka aika a tuntuƙi Ba’al-Zebub, allahn Ekron? Domin ka yi haka, ba za ka tashi daga gadon da kake kwance ba, ba shakka za ka mutu!” ¹⁷ Ya kuwa mutu yadda UBANGIJI ya faɗa ta bakin Iliya.

Da yake Ahaziya ba shi da ɗa, sai Yoram* ya gāje shi, ya zama sarki a shekara ta biyu ta mulkin Yehoram, ɗan Yehoshafat, sarkin Yahuda. ¹⁸ Game da dukan sauran abubuwan da suka faru a zamani Ahaziya, da abin da ya

* 1:17 Da Ibraniyanci Yehoram, wani sunan Yoram.

yi, ba a rubuce suke a littattafan tarihin sarakuna Isra'ila ba?

2

An ɗauki Iliya zuwa sama

¹ Da lokaci ya yi da UBANGIJI zai ɗauki Iliya zuwa sama cikin guguwa, Iliya da Elisha kuwa suna kan hanyarsu daga Gilgal. ² Sai Iliya ya ce wa Elisha, “Ka dakata a nan; UBANGIJI ya aike ni Betel.”

Amma Elisha ya amsa ya ce, “Muddin UBANGIJI yana a raye, kai kuma kana a raye, ba zan rabu da kai ba.” Saboda haka suka gangara zuwa Betel.

³ Sai kungiyar annabawa a Betel suka fito zuwa wajen Elisha suka ce masa, “Ka san cewa UBANGIJI zai ɗauki maigidanka daga wurinka yau?”

Sai ya ce, “I, na sani, amma kada ku yi magana game da wannan.”

⁴ Sai Iliya ya ce masa, “Ka dakata a nan Elisha; UBANGIJI ya aike ni Yeriko.”

Sai ya ce masa, “Muddin UBANGIJI yana a raye, kai ma kana a raye, ba zan rabu da kai ba.” Saboda haka sai suka tafi Yeriko.

⁵ Kungiyar annabawa a Yeriko suka haura zuwa wajen Elisha suka ce, “Ko ka san UBANGIJI zai ɗauki maigidanka daga gare ka yau?”

Sai ya ce, “I, na sani, amma ku bar zancen nan tukuna.”

⁶ Sai Iliya ya ce masa, “Ka dakata a nan, UBANGIJI ya aike ni Urdun.”

Sai Elisha ya ce masa, “Muddin UBANGIJI yana a raye, kai kuma kana raye, ba zan rabu da kai ba.” Saboda haka suka ci gaba da tafiya tare.

⁷ Mutum hamsin na kungiyar annabawa suka je suka tsaya da nisa, suna fuskantar inda Iliya da Elisha suka

tsaya a Urdun. ⁸ Sai Iliya ya tuɓe rigarsa, ya nannaɗe ya bugi ruwan Urdun da shi. Sai ruwan ya dāre gida biyu, suka haye a busasshiyar ƙasa.

⁹ Da suka haye, sai Iliya ya ce wa Elisha, “Faɗi mini, abin da kake so in yi maka kafin a ɗauke ni daga gare ka!”

Elisha ya amsa ya ce, “Bari in gāji ninki biyu na ruhunka.”

¹⁰ Iliya ya ce, “Ka nemi abu mai wuya, amma in ka ga lokacin da aka ɗauke ni daga gare ka, zai zama naka, in ba haka ba, ba za ka samu ba ke nan.”

¹¹ Yayinda suke tafiya suna magana, sai kwatsam, keken yaƙin wuta da dawakan wuta suka ratse tsakaninsu, sai Iliya ya tafi sama a cikin guguwa. ¹² Da Elisha ya ga haka sai ya yi ihu yana cewa, “Babana! Babana! Kekunan yaƙin da mahayan dawakan Isra’ila!” Elisha kuwa bai sāke ganinsa ba. Sai ya kama tufafinsa ya yayyage.

¹³ Sai ya ɗauki rigar da ta fāɗo daga Iliya ya koma ya tsaya a gaɓar Kogin Urdun. ¹⁴ Sa’an nan Elisha ya ɗauki rigar da ta fāɗo daga Iliya ya bugi ruwan da shi. Ya ce, “Yanzu ina UBANGIJI Allah na Iliya?” Da ya bugi ruwan sai ruwan ya dāre gida biyu, sai ya haye.

¹⁵ Kungiyar annabawa daga Yeriko, waɗanda suke kallo, suka ce, “Ruhun Iliya yana a kan Elisha.” Sai suka je su tarye shi, suka rusuna har ƙasa a gabansa. ¹⁶ Suka ce, “Duba, mu bayinka muna da masu ji da ƙarfi hamsin. Bari su je su nemi maigidanka. Wataƙila, Ruhun UBANGIJI ya ɗauke shi ya ajiye bisa wani dutse, ko wani kwari.”

Elisha ya ce, “A’a, kada ku aike su.”

¹⁷ Amma suka matsa masa har ya ji ba ya iya hana su. Saboda haka ya ce, “Ku aike su.” Sai suka aiki mutane hamsin, suka yi ta nema har kwana uku amma ba su same Iliya ba. ¹⁸ Da suka dawo wurin Elisha, wanda yake a Yeriko, sai ya ce musu, “Ban ce muku kada ku tafi ba?”

Ruwan warkarwa

¹⁹ Mutane garin suka ce wa Elisha, “Ranka yā daɗe, duba, garin yana da kyan gani, amma ruwan ba shi da kyau, kasar kuma ba ta ba da amfani.”

²⁰ Sai ya ce, “Ku kawo mini sabuwar kwarya, ku kuma sa gishiri a ciki.” Sai suka kawo masa.

²¹ Sai ya tafi maɓulɓular ruwan yana watsa gishirin a ciki, yana cewa, “Ga abin da UBANGIJI ya ce, ‘Na warkar da ruwan nan. Ba zai kara jawo mutuwa, ko yā hana kasar ba da amfani ba.’” ²² Ruwan ya tsabtacce har yā zuwa yau, bisa ga faɗin Elisha.

An yi wa Elisha dariya

²³ Daga nan sai Elisha ya tafi Betel. Yayinda yake tafiya a hanya, sai waɗansu matasa suka fito daga cikin gari, suka yi masa dariya suna cewa, “Ka haura, ya kai mai kai marar gashi! Ka haura, kai mai kai marar gashi!” ²⁴ Sai ya juya ya dube su, ya la’anta su da sunan UBANGIJI. Sai beyar guda biyu suka fito daga jeji suka hallaka matasa arba’in da biyu daga cikinsu. ²⁵ Sai ya ci gaba zuwa Dutsen Karmel, daga can kuma ya koma Samariya.

3

Mowab ta yi tawaye

¹ Yoram,* ɗan Ahab ya zama sarki Isra’ila, a Samariya, a shekara ta goma sha takwas ta mulkin Yehoshafat, sarkin Yahuda, ya kuma yi mulki shekara goma sha biyu. ² Yoram ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI, amma ba kamar yadda mahaifinsa da mahaifiyarsa suka yi ba. Ya kawar da dutsen tsarkin Ba’al wanda mahaifinsa ya yi. ³ Duk

* 3:1 Ibraniyanci Yehoram, wani sunan Yoram; haka ma a aya 6.

da haka ya manne wa zunuban Yerobowam ɗan Nebat, wanda ya sa Isra'ila ta aikata, bai rabu da su ba.

⁴ Mesha, sarkin Mowab yana kiwon tumaki, ya kuma zama tilas yã biya haraji ga sarkin Isra'ila. Saboda haka yakan ba da 'yan tumaki dubu ɗari, da kuma gashin raguna dubu ɗari. ⁵ Amma bayan mutuwar Ahab, sai sarkin Mowab ya yi wa sarkin Isra'ila tawaye. ⁶ To, a lokacin, Sarki Yoram ya tashi daga Samariya, ya tattara sojoji daga dukan Isra'ila. ⁷ Ya kuma aika da wannan saƙo ga Yehoshafat sarkin Yahuda cewa, "Sarkin Mowab ya yi mini tawaye. Za ka tafi tare da ni mu yaƙi Mowab?"

Sai sarkin Yahuda ya ce, "I, ina shirye mu tafi. Ai, sojojina sojojinka ne, dawakaina kuma dawakanka ne."

⁸ Ya ƙara da cewa, "Wace hanya za mu bi?"

Sai Yoram ya amsa ya ce, "Ta hanyar jejin Edom."

⁹ Saboda haka sarkin Isra'ila ya fita tare da sarkin Yahuda, da kuma sarkin Edom. Da suka yi kwana bakwai suna ta zagawa, sai sojoji da dabbobi suka rasa ruwan sha.

¹⁰ Sai sarkin Isra'ila ya ce, "Mene! UBANGIJI ya kira mu sarakunan nan uku don kawai yã ba da mu ga Mowab ne?"

¹¹ Amma Yehoshafat ya yi tambaya ya ce, "Babu wani annabin UBANGIJI a nan da za mu nemi nufin UBANGIJI ta wurinsa?"

Wani hafsan sarkin Isra'ila ya amsa ya ce, "Ai, akwai Elisha ɗan Shafat, wanda dā ya yi wa Iliya hidima."

¹² Yehoshafat ya ce, "Maganar UBANGIJI tana tare da shi." Saboda haka sarkin Isra'ila da Yehoshafat da kuma sarkin Edom suka tafi wurin Elisha.

¹³ Elisha ya ce wa sarkin Isra'ila, "Ina ruwana da kai? Tafi wurin annabawan mahaifinka da annabawa mahaifi-yarka."

Sai sarkin Isra'ila ya ce, "A'a, ai UBANGIJI ne ya kira mu, mu sarakunan nan uku don yã bashe mu ga Mowab."

¹⁴ Sai Elisha ya ce, “Muddin UBANGIJI Maɗaukaki yana a raye, wanda nake bauta, da ba don ina ganin girman Yehoshafat Sarkin Yahuda ba, da ko kallonka ba zan yi ba. ¹⁵ Amma yanzu, a kawo mini makaɗin garaya.”

Yayinda makaɗin garayan yake kiɗa, ikon UBANGIJI ya sauko a kan Elisha ¹⁶ ya kuma ce, “Ga abin da UBANGIJI ya ce, zan cika kwarin nan da tafkunan ruwa. ¹⁷ Gama ga abin da UBANGIJI ya ce, ko da yake babu iska, ko ruwan sama, duk da haka kwarin nan zai cika da ruwa, har ku da dabbobinku da kuma sauran dabbobi ku sha. ¹⁸ Wannan abu mai sauƙi ne a wurin UBANGIJI; zai kuma ba da Mowab a gare ku. ¹⁹ Za ku ci kowane birni mai katanga, da kowane babban gari. Za ku sare kowane itace mai kyau, ku kuma tattoshe maɓuɓɓugan ruwa. Za ku kuma yi amfani da duwatsu ku lalatar da kowace gona mai kyau.”

²⁰ Kashegari, daidai lokacin hadaya, sai ga ruwa yana gangarowa daga gefen Edom! Kasar kuwa ta cika da ruwa.

²¹ To, dukan Mowabawa suka ji cewa sarakuna suna tafe don su yaƙe su; saboda haka aka kira kowane namiji, babba da yaro, wanda ya isa ɗaukan makami, aka jera su a bakin iyaka. ²² Da suka tashi da sassafe, rana tana haska ruwa. Sai ruwan ya yi ja kamar jini a idanun Mowabawan da suke a ketare. ²³ Sai suka ce, “Jini ne! Ba shakka sarakunan nan sun yaƙe juna, suka karkashe juna. Ya Mowabawa, mu tafi mu kwashi ganima!”

²⁴ Amma da Mowabawa suka isa sansanin Isra’ila, sai Isra’ilawa suka taso suka auka musu har sai da suka gudu. Isra’ilawa kuwa suka kai musu hari, suka karkashe Mowabawa. ²⁵ Suka ragargaza garuruwa, kowane mutum kuwa ya jefa dutse a kowane gona mai kyau har sai da aka rufe gonakin gaba ɗaya. Suka tattoshe duk maɓuɓɓulan ruwa, suka kuma sare duk itace mai kyau. Kir Hareset ne kaɗai aka bari tare da duwatsunsa yadda suke, amma

mutanen da suke da majajjawa suka yi wa birnin zobe, suka kai masa hari shi ma.

²⁶ Da sarkin Mowab ya ga yaƙi ya rinjaye shi, sai ya ɗauki mutane masu takobi ɗari bakwai, ya ratsa zuwa wajen sarkin Edom, amma ba su yi nasara ba. ²⁷ Sa'an nan ya ɗauki ɗansa na fari, wanda zai gāje shi, ya yi hadaya da shi a bisa katangan birnin. Isra'ilawa suka firgita ƙwarai; sai suka janye suka koma fasarsu.

4

Man zaitun na gwauruwa

¹ Matar wani daga ƙungiyar annabawa ta yi wa Elisha kuka ta ce, “Mijina, bawanka, ya mutu, ka kuma san yadda ya girmama UBANGIJI. Amma ga shi yanzu mai binsa bashi ya zo yā kwashe 'ya'yana maza biyu su zama bayinsa.”

² Elisha ya amsa mata ya ce, “Me kike so in yi miki? Ki faɗa mini, me kike da shi a gidanki?”

Sai ta ce, “Baiwarka ba ta da kome a can, sai ɗan tulun man zaitun.”

³ Elisha ya ce, “Ki je wurin dukan mafwabtanki, ki nemi tulunan da babu kome a ciki. Kada ki nemo kaɗan kawai. ⁴ Sa'an nan ki shiga ciki, ki kulle ƙofar da ke da 'ya'yanki kuke ciki. Ku ɗuɗɗura man a dukan tulunan, sa'ad da kowanne ya cika, sai ki ajiye a gefe.”

⁵ Ta tashi ta shiga tare da 'ya'yanta maza, suka kulle ƙofa. 'Ya'yanta suka kawo mata tuluna, ita kuma tana ɗurawa. ⁶ Da dukan tulunan suka cika, sai ta ce wa ɗanta, “Kawo mini wani tulu.”

Amma ya amsa ya ce, “Ai, ba saura.” Sa'an nan man ya daina zuba.

⁷ Sai ta tafi ta faɗa wa mutumin Allah. Shi kuwa ya ce mata, “Tafi, ki sayar da man, ki biya bashinki. Ki biya bukatanki da na 'ya'yanki da sauran da ya rage.”

An maidu da ɗan mutuniyar Shunem da rai

⁸ Wata rana Elisha ya tafi Shunem. Akwai wata mai arziki a can wadda ta gayyace shi cin abinci. Sai ya zama duk lokacin da yake wucewa, yakan tsaya a can don cin abinci. ⁹ Ta ce wa mijinta, “Na san cewa wannan mutum da kullum yake zuwa nan mai tsarki ne na Allah. ¹⁰ Bari mu yi ɗan ɗaki a rufin gida mu kuma sa masa gado da tebur da kujera da kuma fitila. Saboda a duk lokacin da ya zo wurinmu, sai yã sauka a can.”

¹¹ Wata rana da Elisha ya zo, sai ya haura ɗakinsa ya kwanta. ¹² Ya ce wa bawansa Gehazi, “Kira mutuniyar Shunam nan.” Sai ya kira ta, ta zo ta tsaya a gabansa. ¹³ Elisha ya ce masa, “Ka ce mata, ‘Kin yi duk wannan ɗawainiya saboda mu. Yanzu, me kike so a yi miki? Kina so mu yi magana a madadinki wa sarki ko babban hafsan mayaka?’”

Sai ta ce, “A’a, ina da dukan abin da nake bukata a cikin jama’ata.”

¹⁴ Sai Elisha ya tambayi Gehazi ya ce, “Me za mu yi mata?”

Sai ya amsa ya ce, “Ba ta da ɗa, ga shi kuma mijinta ya tsufa.”

¹⁵ Sai Elisha ya ce, “Ka kira ta.” Sai ya kira ta, ta zo ta tsaya a bakin kofa. ¹⁶ Elisha ya ce mata, “War haka baɗi, za ki riƙe ɗa na kanki.”

Sai ta ce masa, “A’a, ranka yã daɗe, mutumin Allah, kada ka ruɗi baiwarka!”

¹⁷ Amma matan ta yi ciki, a shekara ta biye kuwa a daidai lokacin, sai ta haifi ɗa kamar yadda Elisha ya faɗa mata.

¹⁸ Yaron ya yi girma, wata rana sai ya tafi wurin mahaifinsa, wanda yake tare da masu girbi. ¹⁹ Ba zato sai ya ce wa mahaifinsa, “Wayyo! Kaina yana mini ciwo! Kaina yana mini ciwo!”

Sai mahaifinsa ya ce wa bawansa, “Kai shi wurin mahaifiyarsa.” ²⁰ Bayan bawan ya daga shi ya kai wurin mahaifiyarsa, sai yaron ya zauna a cinyarta har tsakar rana, sa’an nan ya mutu. ²¹ Sai ta haura ta shimfiɗa shi a gadon mutumin Allah, ta rufe kofar, ta fita.

²² Ta kira mijinta ta ce, “Ina rokonka ka aika mini da daga daga cikin bayi da kuma jaka, don in yi sauri in je wurin mutumin Allah in dawo.”

²³ Sai ya ce, “Me zai kai ki wurinsa, ai, yau ba Sabon Wata ba ne ko ranar Asabbaci?”

Sai ta ce, “Ba kome.”

²⁴ Sai ta sa wa jakar sirdi ta ce wa bawanta, “Yi ta kora mini jakar, kada ka sassauta, sai na faɗa maka.” ²⁵ Ta haka ta kama hanya ta tafi wurin mutumin Allah a Dutsen Karmel.

Da ya hange ta daga nesa, sai mutumin Allah ya ce wa bawansa Gehazi, “Dubal! Ga mutuniyar Shunam nan can! ²⁶ Ka yi gudu ka tarye ta ka tambaye ta, ‘Lafiyarki? Mijinki yana nan lafiya? Yaronki yana nan lafiya?’”

Ta amsa ta ce, “Kome lafiya yake.”

²⁷ Da ta isa wurin mutumin Allah a dutsen, sai ta kama kafafunsa. Sai Gehazi ya zo don ya ture ta, amma mutumin Allah ya ce, “Ka bar ta! Tana cikin bakin ciki kwarai, amma UBANGIJI ya boye mini, bai kuma faɗa mini me ya sa ba.”

²⁸ Sai ta tambaya shi ta ce, “Na roke ka dfa ne, ranka ya dafɗe? Ba na ce maka, ‘Kada ka sa in fara bege ba?’”

²⁹ Elisha ya ce wa Gehazi, “Ka yi damara, ka dfauki sandana ka ruga a guje. Idan ka sadu da wani, kada ka gaishe shi, idan kuma wani ya gaishe ka, kada ka amsa. Ka shimfiɗa sandana a fuskar yaron.”

³⁰ Amma mahaifiyar yaron ta ce, “Muddin UBANGIJI yana raye, kai kuma kana a raye, ba zan bar ka ba.” Saboda haka ya tashi ya bi ta.

³¹ Gehazi ya yi gaba, ya shimfiɗa sandan a fuskar yaron, amma babu matsi, babu alamar rai. Saboda haka Gehazi ya koma ya taryi Elisha, ya faɗa masa, “Yaron bai tashi ba.”

³² Da Elisha ya isa gidan, sai ga gawar yaron kwance a kan gadonsa. ³³ Sai ya shiga, ya rufe kofa, daga shi sai yaron, ya kuma yi addu’a ga UBANGIJI. ³⁴ Sa’an nan ya hau gadon yã kwanta a bisa yaron, ya miƙe a kansa, baki da baki, ido da ido, hannu da hannu. Yayinda ya miƙe kansa a kan yaron, sai jikin yaron ya ɗau ɗumi. ³⁵ Elisha ya tashi, ya yi ta kai komo a cikin ɗakin. Sa’an nan ya sãke koma kan gadon yã miƙe a kan yaron, sai yaron ya yi atishawa sau bakwai, ya kuma buɗe idanunsa.

³⁶ Elisha ya kira Gehazi ya ce, “Kirawo mutuniyar Shunam.” Ya kuwa kira ta. Sa’ad da ta zo, sai Elisha ya ce mata, “Dauki ɗanki.” ³⁷ Sai ta shiga, ta fãɗi a kafafunsa ta rusuna har kasa. Sa’an nan ta ɗauki ɗanta ta fita.

Mutuwa a tukunya

³⁸ Sai Elisha ya koma Gilgal, a can kuwa ana yunwa a yankin. Yayinda ƙungiyar annabawa suke tattaunawa da shi, sai ya ce wa Gehazi bawansa, “Ka sa babban tukunya a wuta, ka yi wa mutanen nan fate.”

³⁹ Daya daga cikin mutanen ya shiga gona don neman ganyaye, ya kuwa sami kabewar jeji. Ya tsinko ’ya’yanta cike da shafin rigarsa. Da ya dawo, sai ya yayyanka su ya zuba a cikin tukunyar faten, ko da yake ba wanda ya san ko mene ne. ⁴⁰ Sai aka zuba wa mutanen faten, amma da suka fara ci, sai suka yi ihu suna cewa, “Ya mutumin Allah, akwai dafi a cikin tukunyan nan!” Suka kuwa kasa ci.

⁴¹ Elisha ya ce, “Samo mini ɗan gari.” Aka kawo masa ya kuma sa a cikin tukunyan ya ce, “Raba wa mutanen su ci.” Ya kasance kuwa babu wani abin damuwa a tukunyar.

Ciyar da mutum ɗari

⁴² Sai ga wani mutum ya zo daga Ba'al-Shalisha, ya kawo wa Elisha dunkulen burodi guda ashirin na sha'ir da aka gasa daga nunan fari na hatsi, tare da kawunan sababbin hatsi. Sai Elisha ya ce, "Ka ba mutanen su ci."

⁴³ Sai bawansa ya ce, "Yaya zan raba wa mutane ɗari wannan?"

Amma Elisha ya amsa ya ce, "Ka raba wa mutane su ci, gama haka UBANGIJI ya ce, 'Za su ci har su bar saura.'"

⁴⁴ Sa'an nan ya ajiye a gabansu, suka kuwa ci har suka bar saura, bisa ga maganar UBANGIJI.

5

An warkar da Na'aman daga kuturta

¹ Na'aman babban hafsan hafsoshin rundunar sarkin Aram ne, kuma kasaitaccen mutum ne mai martaba a idon maigidansa, domin ta wurinsa UBANGIJI ya ba Aram nasara. Na'aman jarumi ne kwarai, amma yana da kuturta.

² To, daga cikin hare haren da mutanen Aram suke kaiwa, sai suka kama wata yarinya daga kasar Isra'ila, aka sa ta zama mai yi wa matar Na'aman aiki. ³ Sai ta ce wa uwargijiyarta, "Da dai shugabana zai ga annabin da yake Samariya, da annabin zai warkar da shi daga kuturtarsa."

⁴ Sai Na'aman ya je wurin maigidansa ya faɗa masa abin da yarinyan nan daga Isra'ila ta faɗa. ⁵ Sarkin Aram ya ce, "Ko ta kaka, ka tafi, zan aika da wasika ga sarkin Isra'ila." Sai Na'aman ya tashi, ɗauke da talenti goma na azurfa, shekel dubu shida na zinariya, da tufafi kashi goma. ⁶ Wasikar da ya kai wa sarkin Isra'ila ta ce, "Da wannan wasika ina aika Na'aman gare ka don ka warkar da kuturtarsa."

⁷ Da sarkin Isra'ila ya karanta wasikar, sai ya yayyage tufafinsa, ya ce, "Ni Allah ne? Zan iya ɗauke rai ko in mai

da shi? Me ya sa wannan mutum ya turo mini wannan mutum in warkar da kuturtarsa? Dubi fa yadda yake nemana da faɗa!”

⁸ Da Elisha mutumin Allah ya ji cewa sarkin Isra'ila ya yayyage tufafinsa, sai ya aika masa da wannan saƙo, “Don me za ka yayyage tufafinka? Ka sa mutumin yā zo wurina, zai kuwa san cewa akwai annabi a Isra'ila.” ⁹ Saboda haka Na'aman ya tafi da dawakansa da keken yakinsa, ya tsaya a kofar gidan Elisha. ¹⁰ Sai Elisha ya aika 'yan saƙo su ce masa, “Je, ka nutse sau bakwai a Urdun, fatar jikinka za tā koma daidai, ka kuma tsarkaka.”

¹¹ Amma Na'aman ya tashi daga can da fushi yana cewa, “Na yi tsammani zai fito ne wurina yā tsaya, yā yi kira bisa ga sunan UBANGIJI Allahnsa, yā kaɗa hannunsa inda kuturtar take, yā warkar da ni. ¹² Ashe, Amana da Farfa, kogunan da suke Damaskus, ba su fi dukan ruwan da suke Isra'ila ba? Me zai sa ba zan nutse cikinsu in tsarkaka ba?” Sai ya juya ya yi tafiyarsa da fushi.

¹³ Sai bayin Na'aman suka je kusa da shi suka ce, “Baba, da a ce annabin ya ce ka yi wani abu mai wuya, da ba za ka yi ba? Balle fa cewa kawai ya yi, ‘Ka yi wanka ka kuma tsarkaka!’” ¹⁴ Saboda haka Na'aman ya je ya nutse sau bakwai a Urdun, yadda mutumin Allah ya ce masa, sai fatarsa ta koma kamar ta ɗan yaro.

¹⁵ Sai Na'aman da dukan masu hidimarsa suka koma wurin mutumin Allah. Na'aman ya tsaya a gaban mutumin Allah ya ce, “Yanzu na san cewa babu wani Allah a duk duniya sai a Isra'ila. Ina roƙonka ka karɓi kyauta daga hannun bawanka.”

¹⁶ Annabin ya amsa ya ce, “Muddin UBANGIJI wanda nake bauta masa yana a raye, ba zan karɓi kome ba.” Ko da yake Na'aman ya yi ta roƙonsa, amma ya ƙi.

¹⁷ Sai Na'aman ya ce, “In ba za ka karɓa ba, ina roƙonka, bari a ba wa bawanka fasa gwargwadon abin da jakuna

biyu za su iya ɗauka, gama bawanka ba zai sāke yin hadaya ta konawa, ko wata hadaya ga wani allah ba, sai ga UBANGIJI. ¹⁸ Amma ina fata UBANGIJI zai gafarta wa bawanka saboda abu guda. Bari yā gafarta mini sa'ad da na raka sarkina zuwa haikalin Rimmon domin yā yi sujada, bari UBANGIJI yā yi wa bawanka gafara saboda wannan.”

¹⁹ Sai Elisha ya ce, “Ka sauka lafiya.”

Bayan Na'aman ya yi ɗan nisa, ²⁰ sai Gehazi, bawan Elisha mutumin Allah, ya yi tunani a ransa ya ce, “Maigidana ya yi wa Na'aman mutumin Aram nan karamci da bai karɓi duk abin da ya kawo ba. Muddin UBANGIJI yana a raye, zan bi shi a guje in karɓi wani abu daga gare shi.”

²¹ Saboda haka Gehazi ya bi Na'aman a guje. Da Na'aman ya hango shi yana zuwa a guje, sai ya sauka daga keken yakinsa ya tarye shi ya ce, “Lafiya?”

²² Gehazi ya amsa ya ce, “Lafiya kalau. Maigidana ne ya aiko ni cewa, ‘Samari biyu daga kungiyar annabawa sun ziyarce ni daga kasa mai duwatsu na yankin Efraim. Ina rokonka ka ba su talenti na azurfa da tufafi kashi biyu.’”

²³ Na'aman ya ce, “Ba damuwa, karɓi talenti biyu.” Ya roki Gehazi yā karɓa, sa'an nan ya kunsu masa talentin biyu na azurfa ya sa masa a kan jakankuna biyu, ya haɗa da tufafi kashi biyu, ya ba bayinsa biyu suka ɗauka, ya ce su sha gaban Gehazi. ²⁴ Da Gehazi ya isa wani tudu, sai ya karɓi kayan daga wurin bayin ya shiga da su a boye a cikin gida. Sa'an nan ya sallami mutanen suka tafi. ²⁵ Sa'an nan ya shiga ya tsaya a gaban maigidansa Elisha.

Sai Elisha ya tambaye shi ya ce, “Ina ka je, Gehazi?”

Sai Gehazi ya amsa ya ce, “Bawanka bai je ko'ina ba.”

²⁶ Amma Elisha ya ce masa, “Ashe, ba ina tare da kai a ruhu ba sa'ad da mutumin ya sauko daga keken yakinsa ya tarye ka. Kana gani wannan lokaci ne da za a karɓi kuɗi, da riguna, da gonar inabi, da tumaki, da bijimai, da bayi

maza da mata? ²⁷ Kuturtar Na'aman zai manne maka da zuriyarka har abada.” Sai Gehazi ya fita daga gaban Elisha a katurce, fari fat kamar dusar kankara.

6

Kan gatarin ya yi yawo a kan ruwa

¹ Sai kungiyar annabawa suka ce wa Elisha, “Duba, wurin da muke taruwa ya kasa mana. ² Bari mu je Urdun, inda kowannenmu zai saro itace; mu gina inda za mu zauna.”

Sai ya ce musu, “Ku je.”

³ Sai ɗayansu ya ce, “Ba za ka zo tare da bayinka ba?”

Sai Elisha ya ce “Zan zo.” ⁴ Ya kuma tafi tare da su.

Suka tafi Urdun suka fara saran itatuwa. ⁵ Yayinda ɗayansu yake cikin saran itace, sai kan gatarin ya fada a ruwa, sai ya ce, “Kash, ranka ya daɗe, kayan aro ne fa!”

⁶ Sai mutumin Allah ya ce, “Daidai ina ya fada?” Da ya nuna masa wurin, sai Elisha ya yanka ɗan sanda ya jefa a wurin, ya sa kan gatarin ya taso sama. ⁷ Sai ya ce masa, “Ka ɗauko.” Sai mutumin ya miƙa hannu ya ɗauka.

Elisha ya yi wa makafi Arameyawa farko

⁸ To, fa, sarkin Aram yana yaƙi da Isra'ila. Bayan ya tattauna da hafsoshinsa, sai ya ce, “Zan kafa sansanina a wurin kaza da kaza.”

⁹ Sai mutumin Allah ya aika wa sarkin Isra'ila cewa, “Ka yi hankali da wuce wuri kaza, domin Arameyawa za su gangara can.” ¹⁰ Saboda haka sarkin Isra'ila ya lura da inda mutumin Allah ya ambata. Sau da sau Elisha yakan yi wa sarki kashedi, don haka ya riƙa taka yi tsantsan a wuraren nan.

¹¹ Wannan ya husata sarkin Aram. Ya kira hafsoshinsa ya tambaye su ya ce, “Ku fada mini, wane ne a cikinmu yake gefen sarkin Isra'ila?”

¹² Sai ɗaya daga cikin hafsohinsa ya ce, “Babu wan-inmu, ranka yā daɗe; Elisha, annabin da yake a Isra’ila ne, yake faɗa wa sarkin Isra’ila dukan zancen da ka yi a ɗakinka.”

¹³ Sai sarki ya ba da umarni ya ce, “Ku je ku tabbatar da inda yake don in aika mutane a kamo shi.” Sai ya sami rahoto cewa, “Yana a Dotan.” ¹⁴ Sai ya aika da dawakai da kekunan yaƙi da babban rukunin soja zuwa can. Suka bi dare, suka kewaye birnin.

¹⁵ Sa’ad da bawan mutumin Allah ya farka ya kuma fita kashegari da sassafe, sai ga mayaƙa tare da dawakai da kekunan yaƙi sun kewaye birni. Sai bawan ya ce, “Ranka yā daɗe! Me za mu yi?”

¹⁶ Sai annabin ya ce, “Kada ka ji tsoro, waɗanda suke tare da mu sun fi waɗanda suke tare da su.”

¹⁷ Sa’an nan Elisha ya yi addu’a ya ce, “Ya UBANGIJI, ka buɗe idanunsa yā gani!” Sai UBANGIJI ya buɗe idanun bawan, ya duba, ya ga tuddai cike da dawakai da keken yaƙin wuta kewaye da Elisha.

¹⁸ Yayinda abokan gāba suka gangaro wajensa, sai Elisha ya yi addu’a ga UBANGIJI ya ce, “Ka sa mutanen nan su zama makafi.” Sai UBANGIJI ya buge su da makanta kamar yadda Elisha ya roƙa.

¹⁹ Elisha ya ce musu, “Wannan ba ita ce hanyar ba, ba kuma gari ke nan ba, ku bi ni, zan kuwa kai ku wurin mutumin da kuke nema!” Sai ya kai su Samariya.

²⁰ Bayan suka shiga birnin, sai Elisha ya ce, “UBANGIJI, ka buɗe idanun mutanen nan don su gani.” Sa’an nan UBANGIJI ya buɗe idanunsa suka ga kansu a tsakiyar Samariya.

²¹ Da sarkin Isra’ila ya gan su, sai ya tambayi Elisha ya ce, “In kashe su ne, mahaifina? In kashe su?”

²² Elisha ya ce, “Kada ka kashe su. Za ka kashe mutanen da ka kame da takobi ko bakanka? Ka ba su abinci da ruwa su ci, su sha, sa’an nan su koma wurin maigidansu.”

²³ Saboda haka aka shirya musu babban liyafa, bayan sun ci, suka kuma sha, sai ya tura su zuwa wurin maigidansu. Ta haka ’yan harin Aram suka daina kai hari a yankin Isra’ila.

Yunwa a Samariya da aka kewaye da yafi

²⁴ Bayan wani lokaci, Ben-Hadad sarkin Aram ya tattara dukan rundunarsa, ya je ya kewaye Samariya da yafi.

²⁵ Aka yi babban yunwa a cikin birnin. Saboda daɗewar wannan kewayewar da aka yi wa birnin, sai yunwa ta ɓarke a birnin, har ana sayar da kan jaki a kan shekel tamanin, kashin kurciya kuma a kan shekel biyar.

²⁶ Yayinda sarkin Isra’ila yake wucewa kusa da katanga, sai wata mace ta yi masa kuka ta ce, “Ka taimake ni, ranka yã daɗe, sarki!”

²⁷ Sai sarki ya amsa ya ce, “In UBANGIJI bai taimake ki ba, me zan iya yi? Ina da hatsi ko ruwan inabin da zan ba ki ne?” ²⁸ Sa’an nan ya tambaye ta ya ce, “Me ya faru?”

Sai ta amsa ta ce, “Wannan mace ta ce mini, ‘Kawo ɗanki mu ci yau, gobe kuwa mu ci ɗana.’” ²⁹ Saboda haka muka dafa ɗana muka ci. Kashegari na ce mata, ‘Kawo ɗanki mu ci,’ amma ta ɓoye shi.”

³⁰ Da sarki ya ji maganar macen sai ya yage rigunansa. Sa’ad da sarki yake wucewa a kan katangar birnin, sai mutane suka gan yana saye da rigar makoki a ciki. ³¹ Ya ce, “Bari Allah yã yi mini hukunci mai tsanani har ma fiye da haka, idan ban cire kan Elisha ɗan Shafat yau ba!”

³² To, Elisha yana zaune a cikin gidansa, dattawa kuwa suna zaune tare da shi. Sai sarki ya aiki ɗan aika yã ci gaba, amma kafin ɗan aikan yã isa, Elisha ya ce wa dattawan, “Kun gani ko? Wannan mai kisa ya aiko a cire

mini kai! To, idan ɗan aikan ya iso, sai ku rufe kofar da kofar, ku bar shi a waje. Ba da jimawa ba, maigidansa zai bi bayansa?”³³ Yana magana da su ke nan, sai ga ɗan aikan ya gangaro wajensa.

Sarki kuma ya ce, “Wannan bala’in daga wurin UBANGIJI ya fito. Don me zan sa zuciya ga UBANGIJI kuma?”

7

¹ Sai Elisha ya ce, “Ku ji maganar UBANGIJI. Ga abin da UBANGIJI ya ce, gobe war haka, za a sayar da mudun gari mai laushi a farashin shekel guda, mudu biyu na sha’ir kuma a shekel ɗaya a kofar birnin Samariya.”

² Sai wani hafsa mataimakin sarki ya ce wa mutumin Allah, “Kai, ko da UBANGIJI zai buɗe tagogin sama, wannan abu ba zai yiwu ba!”

Sai Elisha ya ce, “Za ka gani da idanunka, zai faru, amma ba za ka ci ba!”

An daina kwanton ɓauna

³ To, akwai waɗansu kutare huɗu a kofar gari. Suka ce wa junansu, “Don me za mu zauna a nan sai mun mutu?”

⁴ In muka ce, ‘Za mu shiga cikin birni’ yunwa tana can, za mu kuwa mutu. Idan kuwa muka zauna a nan, za mu mutu. Saboda haka, bari mu ketare zuwa sansanin Arameyawa mu miƙa kai. Idan suka bar mu da rai, to; idan kuwa suka kashe mu, shi ke nan.”

⁵ Da yamma sai suka tashi suka tafi sansanin Arameyawa. Yayinda suka shiga tsakiyar sansanin Arameyawa kuwa, sai suka tarar ba kowa a can, ⁶ gama Ubangiji ya sa rundunar Arameyawa suka ji motsin kekunan yaƙi, da motsin dawakai, da na babban rundunar sojoji, saboda haka suka ce wa juna; “Duba, sarkin Isra’ila ya ɗauka hayar sarakuna Hittiyawa da sarakunan Masarawa don su yaƙe mu!” ⁷ Saboda haka

suka tashi, suka gudu da yamma, suka bar tentunansu, da dawakansu, da jakunansu. Suka bar sansanin yadda yake, suka gudu don su ceci rayukansu.

⁸ Da kutaren nan suka kai bakin sansanin, sai suka shiga wani tenti, suka ci, suka sha, suka kwashi azurfa, da zinariya, da riguna, suka tafi, suka boye su. Sa'an nan suka koma, suka shiga wani tenti, sai suka kwashi kaya daga ciki, suka kuma boye su.

⁹ Sa'an nan suka ce wa juna, "Ba mu yi abin kirki ba. Wannan rana ce ta albishiri amma muka yi shiru; in kuwa mun bari har gari ya waye, to, fa, wata masifa za ta fado mana. Bari mu tafi nan take mu fada a fadan sarki."

¹⁰ Saboda haka suka je suka kira masu tsaron kofar birni, suka ce musu, "Mun je sansanin Arameyawa, ga shi kuwa ba mu iske kowa a can ba, babu ko motsin wani, sai dai dawakai da jakuna a daure, tentunan kuwa suna nan yadda suke." ¹¹ Sai matsaran kofar suka sanar da labarin a cikin fada.

¹² Sai sarki ya tashi da daren nan ya ce wa hafsoshinsa, "Na san abin da Arameyawan suke shiri! Sun san game da yunwar da muke ciki a nan, domin haka sun bar sansaninsu suka shiga jeji suka buya, suna nufin sa'ad da muka fita daga birni, sai su kama mu da rai, sa'an nan su shiga birnin."

¹³ Daya daga cikin fadawan sarki ya ce, "A sa wadansu mutane su dauki dawakai biyar da suka ragu cikin birni, idan ba su tsira ba, za su zama kamar sauran Isra'ilawan da suka riga suka mutu ne. Bari mu aika, mu gani."

¹⁴ Saboda haka suka zaɓi kekunan yaƙi biyu tare da dawakansu, sarki kuwa ya aike su su bi bayan sojojin Arameyawa. Ya umarci masu tukinsu ya ce, "Ku je ku bincika abin da ya faru." ¹⁵ Suka bi sawunsu har Urdun, suka ga tufafi da makamai barjat ko'ina a hanya wadanda Arameyawa suka zubar yayinda suke gudu. Sai 'yan aika

suka dawo suka ba wa sarki labari. ¹⁶ Sa'an nan jama'a suka fita suka kwashi ganima a sansanin Arameyawa. Aka kuwa sayar da gari mai laushi a farashin shekel guda, mudu biyu na sha'ir kuma a shekel guda, yadda UBANGIJI ya faɗi.

¹⁷ Sai ya kasance cewa Sarki ya sa dogari wanda ya raka shi wajen Elisha ya tsare kofar birnin. Sai mutane suka tattake shi a kofar har ya mutu, kamar yadda annabi Elisha ya faɗa sa'ad da sarki ya tafi wurinsa. ¹⁸ Haka kuwa ya kasance kamar yadda mutumin Allah ya ce wa sarki, "Gobe war haka, za a sayar da mudun gari shekel guda, mudun sha'ir biyu ma a shekel guda, a kofar Samariya."

¹⁹ Hafsan ya riga ya ce wa mutumin Allah, "Kai, ko da UBANGIJI zai buɗe tagogin sama, wannan abu ba zai yiwu ba!" Mutumin Allah kuwa ya faɗa masa, "Za ka gani da idanunka sai dai ba za ka ci ba!" ²⁰ Haka kuwa ya kasance, gama mutane sun tattake shi a hanyar shiga, har ya mutu.

8

An mairi da kasar mutanen Shunem

¹ To, Elisha ya riga ya ce wa matan da ya tā da ɗanta daga matattu, "Ki kwashe iyalinki ku tafi duk inda za ku tafi na ɗan lokaci, domin UBANGIJI ya sa a yi yunwa na shekara bakwai a kasar." ² Sai macen ta yi kamar yadda mutumin Allah ya faɗa. Ita da iyalinta suka tafi kasar Filistiyawa suka zauna shekara bakwai.

³ A karshen shekara bakwai ɗin sai ta dawo daga kasar Filistiyawa, ta kuma tafi wajen sarki ta roka a mayar mata da gidanta da filinta. ⁴ Sarki kuwa yana magana da Gehazi bawan mutumin Allah, ya ce masa, "Ba ni labarin dukan abubuwan banmamakin da Elisha ya yi." ⁵ A sa'ad da Gehazi yana cikin ba shi labarin yadda Elisha ya tā da matacce ke nan, sai ga macen da aka tā da ɗanta daga

matattu ta shigo don tā roki sarki yā mayar mata da gidanta da filinta.

Gehazi ya ce, “Ranka yā daƙe, ai, ga macen, ga kuma ƙan da Elisha ya tā da daga matattu.”⁶ Sarki ya tambayi macen game da al’amarin, ita kuwa ta faɗa masa.

Sa’an nan ya sa wani hafsa yā dubi damuwarta ya kuma ce masa, “Ka mayar mata kome da yake nata, haƙe da dukan kuɗin da aka samo daga filin, daga ranar da ta bar ƙasar har yā zuwa yanzu.”

Hazayel ya kashe Ben-Hadad

⁷ Sai Elisha ya tafi Damaskus, Ben-Hadad mutumin Aram kuwa yana ciwo. Sa’ad da aka faɗa wa sarki, “Mutumin Allah ya hauro tun daga can zuwa nan,”⁸ sai ya ce wa Hazayel, “Dauki wannan tare da kai ka tafi ka taryi mutumin Allah. Ka nemi nufin UBANGIJI ta wurinsa; ka tambaye shi, ‘Zan warke daga ciwon nan?’”

⁹ Sai Hazayel ya tafi taryen Elisha, ya ƙauka kyauta na kowane irin kaya masu kyau na Damaskus tare da shi a raƙuma arba’in. Ya shiga ya tsaya a gaban Elisha ya ce, “Danka Ben-Hadad na Aram ya aike ni in tambaye ka, ‘Zan warke daga ciwon nan?’”

¹⁰ Elisha ya amsa ya ce, “Je ka ce masa, ‘Ba shakka za ka warke’; amma*UBANGIJI ya nuna mini cewa ba shakka zai mutu.”¹¹ Sai ya zuba wa Hazayel ido har sai da Hazayel ya ji kunya. Sa’an nan mutumin Allah ya fara kuka.

¹² Hazayel ya ce masa, “Me ya sa ranka yā daƙe yake kuka?”

Elisha ya amsa, “Domin na san illar da za ka yi wa Isra’ilawa. Za ka ƙona biranensu masu katanga, ka

* 8:10 Za a iya karanta Ibraniyanci haka Tafi ka kuma ce, “Tabbatacce ba za ka warke ba,” gama

karkashe majiya karfinsu da takobi, ka fyaffyaɗe kananan yaransu da kasa, ka tsattsage matansu masu ciki.”

¹³ Hazayel ya ce, “Yaya bawanka, wanda yake kare kawai, zai iya aikata wannan irin abu?”

Elisha ya ce, “UBANGIJI ya nuna mini cewa za ka zama sarkin Aram.”

¹⁴ Sai Hazayel ya rabu da Elisha ya koma wurin maigidansa. Da Ben-Hadad ya yi tambaya, “Me Elisha ya ce maka?” Sai Hazayel ya amsa, “Ya faɗa mini cewa tabbatacce za ka warke.” ¹⁵ Amma kashegari sai ya ɗauki tsumma mai kauri, ya jifka shi, ya rufe fuskar sarki da shi, har sai da sarki ya mutu. Sai Hazayel ya gaɗe shi a matsayin sarki.

*Yehoram sarkin Yahuda
(2 Tarihi 21.2-20)*

¹⁶ A shekara ta biyar ta mulkin Yoram ɗan Ahab, sarkin Isra’ila, sa’ad da Yehoshafat yake sarautar Yahuda, Yoram ɗan Yehoshafat, ya fara mulkinsa a matsayin sarkin Yahuda. ¹⁷ Yana da shekara talatin da biyu sa’ad da ya zama sarki, ya kuma yi mulki na tsawon shekara takwas a Urushalima. ¹⁸ Ya bi gurbin sarakunan Isra’ila, yadda gidan Ahab ta yi, gama ya auri ’yar Ahab. Ya yi mugunta a gaban UBANGIJI. ¹⁹ Duk da haka, saboda bawansa Dawuda, UBANGIJI bai ragargaza Yahuda ba. Ya riga ya yi alƙawari zai bar wa Dawuda magaji har abada.

²⁰ A kwanakin Yoram, Edom ta yi wa Yahuda tawaye, ta naɗa wa kanta sarki. ²¹ Saboda haka Yehoram ya tafi Zayir da dukan kekunan yakinsa. Sojojin Edom suka kewaye shi a can, amma da dare sai Yoram ya ɓarke ya gudu, sojojinsa kuma suka watse zuwa gidajensu. ²² Har ya zuwa yau, Edom tana yi wa Yahuda tawaye. A lokaci ɗaya ne Libna ma ta yi tawaye.

²³ Game da waƙansu abubuwan da suka faru a zamanin Yoram, ba suna a rubuce a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda ba? ²⁴ Yoram ya huta tare da kakanninsa, aka kuma binne shi a birnin Dawuda. Sai Ahaziya ƙansa ya gāje shi a matsayin sarki.

(2 Tarihi 22.1-6)

²⁵ A shekara ta goma sha biyu ta Yoram ƙan Ahab, sarkin Isra'ila, Ahaziya ƙan Yehoram, sarkin Yahuda ya fara mulki. ²⁶ Ahaziya yana da shekara ashirin da biyu sa'ad da ya zama sarki, ya kuma yi mulki a Urushalima shekara ƙaya. Sunan mahaifiyarsa Ataliya, jikanyar Omri, sarkin Isra'ila. ²⁷ Ya bi gurbin gidan Ahab, ya yi mugunta a gaban UBANGIJI yadda gida Ahab ta yi, gama yana da dangantaka ta aure da gidan Ahab.

²⁸ Ahaziya ya tafi tare da Yoram ƙan Ahab don su yaƙi Hazayel sarkin Aram a Ramot Gilejad. Arameyawa suka yi wa Yoram rauni; ²⁹ saboda haka Sarki Yoram ya koma zuwa Yezireyel don yā yi jinyar raunin da Arameyawa suka ji masa a Rama a yaƙinsa da Hazayel sarkin Aram.

Sai Ahaziya ƙan Yehoram, sarkin Yahuda ya gangara zuwa Yezireyel yā dubi Yoram ƙan Ahab domin an yi masa rauni.

9

An naƙa Yehu sarkin Isra'ila

¹ Sai Elisha ya kira wani daga cikin ƙungiyar annabawa, ya ce masa, “Ka sha ƙamara, ka ƙauki wannan kwalabar mai ka je Ramot Gilejad. ² Da ka isa can, ka nemi Yehu ƙan Yehoshafat, ƙan Nimshi. Ka je wurinsa, ka ja shi gefe daga abokansa, ka shiga da shi ƙaki na ciki. ³ Sa'an nan ka ƙauki kwalabar man ka zuba a kansa, ka ce, ‘Ga abin da UBANGIJI ya faƙa, na naƙa ka sarkin Isra'ila.’ Sa'an nan ka buƙe kofa ka ruga a guje; kada ka ɓata lokaci!”

⁴ Sai saurayin nan, annabi, ya tafi Ramot Gileyad. ⁵ Da ya isa can, sai ya tarar da hafsohin soji zaune a wuri guda. Sai ya ce, “Ina da saƙo dominka komanda.”

Sai Yehu ya ce, “Wanne a cikinmu?”

Sai ce, “Dominka, komanda.”

⁶ Sai Yehu ya tashi ya shiga cikin gida. Sa’an nan annabin ya zuba wa Yehu mai a k̄a, ya ce, “Ga abin da UBANGIJI, Allah na Isra’ila ya ce, ‘Na naƙa ka sarki a bisa jama’ar UBANGIJI, wato, Isra’ila. ⁷ Za aka hallaka gidan Ahab maigidanka, zan kuma ƙauki fansar jinin bayina annabawa da kuma jinin dukan bayin UBANGIJI da Yezebel ta zub da. ⁸ Dukan gidan Ahab zai hallaka. Zan kashe dukan ’ya’yan Ahab maza a Isra’ila, bayi ko ’yantattu. ⁹ Zan mai da gidan Ahab kamar gidan Yerobowam ƙan Nebat da kuma kamar gidan Ba’asha ƙan Ahiya. ¹⁰ Game da Yezebel kuwa, karnuka za su cinye ta a fili a Yezireyel, ba kuwa wanda zai binne ta.’” Sa’an nan ya buƙe kofa ya ruga a guje.

¹¹ Da Yehu ya koma wurin sauran hafsohin sai ƙaya daga cikinsu ya tambaye shi, “Lafiya? Me ya kawo wannan mahaukaci a wurinka?”

Sai Yehu ya ce, “Ka san mahaukacin nan da irin maganansa.”

¹² Suka ce masa, “Ba gaskiya ba ne, ka dai faƙa mana.”

Yehu ya ce, “Ga abin da ya ce mini, ‘Ga abin da UBANGIJI ya ce, na naƙa ka sarki a bisa Isra’ila.’”

¹³ Sai suka yi sauri suka ƙauki rigunansu suka shimfiƙa a ƙasa, suka busa kakaki, suka yi ihu, suka ce, “Yehu ne sarki.”

Yehu ya kashe Yoram da Ahaziya

¹⁴ Saboda haka, Yehu ƙan Yehoshafat, ƙan Nimshi, ya kulla wa Yoram makarƙashiya (To, Yoram da dukan Isra’ila suna k̄are Ramot Gileyad daga Hazayel sarkin

Aram, ¹⁵ amma Sarki Yoram ya koma Yezireyel don yā farfaɗo daga raunukan da Arameyawa suka ji masa a wata gabzawar da ya yi da Hazayel sarkin Aram.) Yehu ya ce, “In haka kuke ji, kada ku bar wani yā sulluɓe daga birnin yā kai labarin Yezireyel.” ¹⁶ Sai ya tashi ya ɗauki keken yakinsa ya tafi Yezireyel gama Yoram yana hutawa a can. Ga kuma Ahaziya sarkin Yahuda ya je don yā gan shi.

¹⁷ Mai tsaro kuwa yana tsaye a kan hasumiya a Yezireyel, sai ya hangi rundunar Yehu sa’ad da yake zuwa. Ya ce, “Na ga wata runduna.”

Sai Yoram ya umarta, “Nemi mahayin doki a aike shi yā tarye su, yā kuma tambaye su, ‘Lafiya?’”

¹⁸ Sai mahayin dokin ya hau, ya ruga, ya taryi Yehu, ya ce, “Ga abin da sarki ya ce, ‘Lafiya?’”

Sai Yehu ya ce masa, “Ina ruwanka da zancen lafiya? Ka shiga layi.”

Sai mai tsaron ya ce wa sarki, “Dan sakon ya kai wurinsu, amma ba ya dawowa.”

¹⁹ Saboda haka sarki ya sāke aika mahayin doki na biyu. Sa’ad da ya isa wurinsu sai ya ce, “Ga abin da sarki ya ce, ‘Lafiya?’”

Yehu ya ce, “Ina ruwanka da zancen lafiya? Ka shiga layi.”

²⁰ Mai tsaro ya sāke cewa, “Ya kai wurinsu, amma shi ma ba ya dawowa. Ina ganin sukuwar kamar irin ta Yehu, jikan Nimshi, gama yakan yi sukuwa kamar mahaukaci.”

²¹ Yoram ya umarta, “Haɗa mini keken yaƙi!” Da aka haɗa, sai Yoram sarkin Isra’ila, da Ahaziya sarkin Yahuda, suka hau suka tafi, kowa a keken yakinsa, don su taryi Yehu. Suka sadu da shi a filin da yake na Nabot mutumin Yezireyel. ²² Sa’ad da Yoram ya ga Yehu sai ya tambaye shi, “Lafiya kuwa ka zo, Yehu?”

Yehu ya ce, “Ina kuwa lafiya, da yake dukan bau-tar gumaka da bokancin mahaifiyarka Yezebel sun bazu ko’ina?”

²³ Yoram ya juya, ya gudu, yana ce wa Ahaziya, “Cin amana, Ahaziya!”

²⁴ Sai Yehu ya ja bakansa ya harbi Yoram a tsakanin kafadunsa. Kibiyar ta same shi a zuciyarsa sai ya fāḍi a cikin keken yaḳinsa. ²⁵ Yehu ya ce wa Bidkar, hafsan keken yaḳinsa, “Ka ḍauke shi ka jefar a filin da yake na Nabot mutumin Yezireyel. Ka tuna yadda ni da kai muke a kekunan yaḳi a bayan Ahab mahaifinsa sa’ad da UBANGIJI ya yi wannan annabci game da shi, ²⁶ ‘Jiya na ga jinin Nabot da jinin ’ya’yansa, in ji UBANGIJI, kuma ba shakka zan ḍauki fansa a wannan fili, in ji UBANGIJI.’ Saboda haka, ka ḍauke shi ka jefar da shi a bisa wannan fegi, bisa ga faḍin UBANGIJI.* Saboda haka, ka ḍauke shi ka jefar a filin, in ji UBANGIJI.”

²⁷ Sa’ad da Ahaziya sarkin Yahuda ya ga abin da ya faru, sai ya haura hanyar Bet Haggan a guje.† Yehu ya bi shi yana ihu, “A kashe shi, shi ma!” Suka ji masa rauni a keken yaḳinsa a hanya zuwa Gur, kusa da Ibileyam amma ya tsere zuwa Megiddo ya mutu a can. ²⁸ Barorinsa suka ḍauke shi cikin keken yaḳi zuwa Urushalima suka binne shi a kabarinsa tare da kakanninsa a birnin Dawuda. ²⁹ (A shekara ta goma sha ḍaya ta Yoram ḍan Ahab, Ahaziya ya zama sarkin Yahuda.)

Mutuwar Yezebel

³⁰ Sa’an nan Yehu ya je Yezireyel. Sa’ad da Yezebel ta sami labari, sai ta sha kwalliya ta gyara gashin kanta, ta

* 9:26 Dubi 1Sar 21.19. † 9:27 Ko kuwa ya gudu ta hanyar lambun gida

zauna tana kallo daga taga. ³¹ Yayinda Yehu ya shiga kofa, sai ta ce, “Lafiya, kai Zimri, mai kashe maigidansa?”[‡]

³² Sai ya daga ido ya dubi tagan ya ce, “Wa yake gefena? Wane ne?” Sai bābānni biyu ko uku suka leko suka dube shi. ³³ Yehu ya ce musu, “Ku jefa ta kasa!” Sai suka jefar da ita, jininta ya fantsama a jikin bango da kuma a jikin dawakai yayinda suke tattaka ta.

³⁴ Yehu ya shiga ya ci, ya kuma sha. Ya ce, “Ku san yadda za ku yi da la’ananniyan nan, ku binne ta, gama ’yar sarki ce.” ³⁵ Amma sa’ad da suka je don su binne ta, ba su sami kome ba sai kokon kanta, kafafunta da kuma hannuwanta. ³⁶ Suka komo suka faɗa wa Yehu, wanda ya ce, “Wannan ita ce maganar da UBANGIJI ya faɗa ta bakin bawansa Iliya mutumin Tishbe. A fili, a Yezireyel, karnuka za su cinye naman Yezebel.”[§] ³⁷ Gawar Yezebel zai zama kamar juji a kasa, a fili, a Yezireyel, har ba wanda zai iya cewa, ‘Wannan Yezebel ce.’”

10

An kashe iyalin Ahab

¹ To, akwai ’ya’ya maza saba’in na gidan Ahab a Samariya. Saboda haka Yehu ya rubuta wasiku, ya aika su Samariya, zuwa ga shugabannin Yezireyel, da kuma ga masu lura da ’ya’yan Ahab. Ya ce, ² “Da zarar wasikan nan ta sadu da ku, da yake ’ya’yan maigidanku suna tare da ku, kuna kuma da kekunan yaƙi da dawakai, da birni mai katanga da makamai, ³ sai ku zaɓi mafi cancanta a cikin ’ya’yan maigidanku ku sa shi a kan kursiyin mahaifinsa. Sa’an nan ku yi yaƙi don gidan maigidanku.”

[‡] 9:31 Ko kuwa “Zimri yana da salama kuwa, shi da ya kashe maigidansa?”

[§] 9:36 Dubi 1Sar 21.23.

⁴ Amma suka razana suka ce, “Idan sarakuna biyu ba su iya yin tsayayya da shi ba, wane mu?”

⁵ Saboda haka sarkin fada, da gwamnan birnin, da dattawa, da kuma masu lura da 'ya'yan suka aika da saƙo ga Yehu, cewa, “Mu bayinka ne, za mu kuma yi duk abin da ka ce. Ba za mu naɗa kowa sarki ba; sai ka yi abin da ka ga ya fi kyau.”

⁶ Sai Yehu ya sāke rubuta musu wasiƙa ta biyu, ya ce, “In a gefena kuke, to, sai ku yi biyayya da ni, ku fille kawunan 'ya'yan maigidanku, ku kawo mini a Yezireyel war haka gobe.”

To, 'ya'yan sarki, su saba'in, suna tare da manyan birni waɗanda suke lura da su. ⁷ Sa'ad da wasiƙar ta iso, sai mutanen nan suka ɗauki dukan 'ya'yan sarkin nan saba'in, suka kashe su, suka sa kawunansu cikin kwanduna, suka aika wa Yehu a Yezireyel. ⁸ Da ɗan sakon ya iso, sai aka ce wa Yehu, “Sun kawo kawunan 'ya'yan sarki.”

Sai Yehu ya ce, “Ku ajiye su kashi biyu a kofar gari har safiya.”

⁹ Da gari ya waye, sai Yehu ya fita ya tsaya a gaban dukan jama'a ya ce, “Ba ku da laifi. Ni ne na kulla wa maigidana maƙarƙashiya, na kuma kashe shi, amma wa ya karkashe dukan waɗannan? ¹⁰ Ku sani fa, ba kalmar da UBANGIJI ya faɗa game da gidan Ahab da ba za tā cika ba. UBANGIJI ya yi abin da ya alkawarta ta bakin bawansa Iliya.” ¹¹ Saboda haka Yehu ya kashe duk waɗanda suka rage na iyalin Ahab a Yezireyel, tare da dukan fadawansa da aminansa da firistocinsa, ba a bar masa kowa ba.

¹² Sa'an nan Yehu ya nufi Samariya. Da ya kai Bet-Eked na Makiyaya, ¹³ sai ya gamu da waɗansu daga dangin Ahaziya sarkin Yahuda, sai ya tambaye su, ya ce, “Ku, su wane ne?”

Suka ce, “Mu dangin Ahaziya ne, mun kuma zo ne mu gai da iyalan sarki da kuma mahaifiyar sarauniya.”

¹⁴ Sai ya umarta ya ce, “A kama su da rai!” Aka kuwa kama su aka yayyanka kusa da rijiyar Bet-Eked, su arba'in da biyu. Ba a bar wani da rai ba.

¹⁵ Bayan ya bar wurin, sai ya gamu da Yehonadab dan Rekab wanda yake kan hanyarsa don yã sadu da shi. Sai Yehu ya gaishe shi, ya ce, “Ka amince da ni yadda na amince da kai?”

Yehonadab ya ce, “I.”

Yehu ya ce, “To, in haka ne ka ba ni hannunka.” Sai ya miƙa masa, Yehu kuwa ya ja shi cikin keken yaƙin. ¹⁶ Yehu ya ce, “Zo tare da ni ka ga himmata saboda UBANGIJI.” Sa'an nan ya sa suka tafi tare cikin keken yaƙinsa.

¹⁷ Da Yehu ya isa Samariya, sai ya karkashe dukan sauran iyalin Ahab, ya hallaka su, bisa ga maganar da UBANGIJI ya faɗa ta bakin Iliya.

An kashe masu hidimar Ba'al

¹⁸ Sa'an nan Yehu ya tattara dukan jama'a ya ce musu, “Ahab ya bauta wa Ba'al kaɗan ne kawai; amma Yehu zai bauta masa sosai. ¹⁹ Yanzu sai ku kira dukan annabawan Ba'al, dukan masu yin masa hidima da kuma dukan firistocinsa. Ku tabbata ba a manta da wani ba, gama zan yi wa Ba'al babbar hadaya. Duk wanda bai zo ba, a bakin ransa.” Amma Yehu yana wayo ne domin yã hallaka masu yi wa Ba'al sujada.

²⁰ Yehu ya ce, “Ku kira jama'a don a girmama Ba'al.” Saboda haka suka yi shela. ²¹ Sa'an nan ya aika saƙo ko'ina a Isra'ila, dukan masu yi wa Ba'al hidima kuwa suka tattaru, ba mutumin da bai zo ba. Suka yi cincirindo a haikalin Ba'al har sai da ya cika makil. ²² Sai Yehu ya ce wa mai ajiyar tufafi, “Ka kawo riguna domin dukan masu yi wa Ba'al hidima.” Sai ya fito musu da riguna.

²³ Sa'an nan Yehu da Yehonadab ɗan Reƙab, suka shiga haikalin Ba'al. Yehu ya ce wa masu yi wa Ba'al sujada, "Ku dudduba ku tabbatar cewa babu wani bawan UBANGIJI a nan tare da ku, sai masu hidimar Ba'al kawai." ²⁴ Saboda haka suka shiga don su mika hadayu da kuma hadaya ta ƙonawa. To, Yehu ya riga ya ba wa mutane takwas wannan kashedi a waje cewa, "In waninku ya bar ɗaya daga cikin mutanen nan da nake danƙa a hannunku ya tsere, to, a bakin ransa."

²⁵ Nan da nan sa'ad da Yehu ya gama yin hadayar, sai ya umarci masu gadin da hafsoshi, "Ku shiga ku karkashe su; kada ku bar wani yā tsere." Saboda haka suka karkashe su da takobi. Masu gadin da hafsoshin suka wuwwurga gawawakinsu waje, suka kuma shiga ciki cikin haikalin Ba'al ɗin, ²⁶ suka fitar da dutsen tsafi daga haikalin Ba'al, suka kuma ƙone shi. ²⁷ Suka farfasa dutsen tsafin Ba'al, suka kuma rushe haikalin, mutane suka mai da wurin salga har yā zuwa yau.

²⁸ Ta haka Yehu ya hallaka butar Ba'al a Isra'ila. ²⁹ Duk da haka, bai rabu da zunuban Yerobowam ɗan Nebat, wanda ya sa Isra'ila ta aikata ba, wato, yin sujada ga siffofin maruƙa na zinariya a Betel da kuma Dan.

³⁰ UBANGIJI ya ce wa Yehu, "Tun da yake ka aikata abin da yake mai kyau a idanuna, ka kuma yi wa gidan Ahab dukan abin da yake a zuciyata, ina yin maka alƙawari cewa zuriyarka za su yi mulkin Isra'ila har tsara ta huɗu."

³¹ Duk da haka, Yehu bai mai da hankali ya kiyaye dokokin UBANGIJI, Allah na Isra'ila da dukan zuciyarsa ba. Bai rabu da zunubin Yerobowam, wanda ya sa Isra'ila ta aikata ba.

³² A kwanakin sai UBANGIJI ya fara rage girman Isra'ila, Hazayel ya yi nasara a bisa Isra'ila a ko'ina a yankinsu ³³ gabas da Urdun, cikin dukan ƙasar Gileyad (yankin Gad, da na Ruben, da na Manasse), daga Arower wajen Kwarin Arnon ya ratsa Gileyad zuwa Bashan.

³⁴ Game da sauran ayyukan mulkin Yehu, da dukan abin da ya yi, a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila.

³⁵ Yehu ya huta tare da kakanninsa, aka binne shi a Samariya. Yehoyahaz kuma ya ci sarauta bayansa.

³⁶ Yehu ya yi sarautar Isra'ila a Samariya shekara ashirin da takwas.

11

Ataliya da Yowash

(2 Tarihi 22.10-12)

¹ Da Ataliya mahaifiyar Ahaziya ta ga ɗanta ya mutu, sai ta shiga hallaka dukan iyalin gidan sarauta. ² Amma Yehosheba, 'yar Sarki Yoram*, 'yar'umar Ahaziya, ta ɗauki Yowash ɗan Ahaziya daga cikin 'ya'yan sarkin da ake shiri a kashe, ta ɓoye. Ta ɓoye shi daga Ataliya a wurin mai lura da shi a ɗakin kwana; don kada a kashe shi. ³ Ya kasance a ɓoye, shi da mai lura da shi, a haikalin UBANGIJI shekara shida yayinda Ataliya take mulkin kasar.

(2 Tarihi 23.1-21)

⁴ A shekara ta bakwai sai Yehohiyada ya aika a kira komandodin sojoji ɗari-ɗari, da Keretawa, da matsara, ya sa aka kawo masa su a haikalin UBANGIJI. Ya kulla yarjejeniya da rantsuwa da su a haikalin UBANGIJI, sa'an nan ya nuna musu ɗan sarki. ⁵ Ya umarce su cewa, "Ga abin da za ku yi sa'ad da kuka zo aiki a Asabbaci, ku raba kanku kashi uku. Kashi ɗaya za su yi gadin gidan sarki, ⁶ kashi ɗaya za su yi gadin Kofar Sur, kashi ɗaya kuma za su yi gadin kofar da take bayan 'yan gadin fada. Dukan waɗannan ƙungiyoyi uku za su yi gadin fadan, ⁷ ku kuma da kuke a sauran ƙungiyoyi biyu da kun saba hutu a

* 11:2 Da Ibraniyanci Yehoram, wani suna na Yehoram

Asabbaci, duk za ku yi gadin haikali don sarki. ⁸ Ku tsaya kewaye da sarki, kowane mutum da makaminsa a hannu. Duk wanda ya kusace ku, ku kashe shi. Ku manne wa sarki duk inda ya tafi.”

⁹ Komandodin sojoji suka yi yadda Yehohiyada firist ya umarta. Kowa ya ɗauki mutanensa, waɗanda za su kama aiki Asabbaci da waɗanda za su kama hutun Asabbaci, suka zo wurin Yehohiyada firist. ¹⁰ Sai ya ba komandodin māsu da garkuwoyi da dā suke na Dawuda, waɗanda suke a cikin haikalin UBANGIJI. ¹¹ Matsaran kuma kowa da makaminsa a hannu, suka tsaya kewaye da sarki, kusa da bagade da kuma haikali, daga gefen kudu zuwa gefen arewa na haikalin.

¹² Sai Yehohiyada ya fito da ɗan sarki ya sa masa rawani a kā; ya ba shi shafin alkawari, ya kuma furta shi sarki. Suka shafe shi da mai, mutane kuma suka yi ta tafi suka ihu, suna cewa, “Ran sarki yā daɗe.”

¹³ Sa’ad da Ataliya ta ji surutun matsara da na mutane, sai ta tafi wurin mutanen a haikalin UBANGIJI. ¹⁴ Da ta duba sai ga sarki, tsaye kusa da ginshiki, bisa ga al’ada. Hafsohi da masu busa suna tsaye kusa da sarki, dukan mutanen ƙasar kuma suna farin ciki suna busa ƙahoni. Sai Ataliya ta keta tufafinta ta tā da murya tana cewa, “Kail Wannan cin amana ne! Ai, wannan cin amana ne!”

¹⁵ Yehohiyada ya umarci komandodin sojoji waɗanda suke lura da mayaƙa, ya ce, “Ku fitar da ita daga cikinku, ku kuma kashe duk wanda ya bi ta.” Gama firist ɗin ya ce, “Kada a kashe ta a cikin haikalin UBANGIJI.” ¹⁶ Saboda haka suka kama ta yayinda ta kai inda dawakai sukan shiga filin fada, a can kuwa aka kashe ta.

¹⁷ Sa’an nan Yehohiyada ya yi alkawari tsakanin UBANGIJI da sarki da kuma mutane cewa za su zama mutanen UBANGIJI. Ya kuma yi alkawari tsakanin sarki da mutane. ¹⁸ Sai dukan mutanen ƙasar suka tafi haikalin

Ba'al suka rushe shi. Suka farfasa bagadai da kuma gumaka, suka kuma kashe Mattan wanda yake firist na Ba'al a gaban bagade.

Sa'an nan Yehohiyada firist ya sa matsara a haikalin UBANGIJI. ¹⁹ Ya tafi tare da komandodin sojoji, Keretawa, matsara da kuma dukan mutanen kasar, tare kuwa suka kawo sarki daga haikalin UBANGIJI zuwa cikin fada, ta kofar matsara. Sarki kuwa ya dauki mazauninsa a bisa kursiyin sarauta, ²⁰ dukan mutanen kasar suka yi murna. Birnin ya sami salama don an kashe Ataliya da takobi a fada.

²¹ Yowash† yana da shekara bakwai sa'ad da ya fara mulki.

12

Yowash ya gyara haikali

(2 Tarihi 24.1-16)

¹ A shekara ta bakwai ta Yehu, Yowash ya zama sarki, ya kuma yi mulki a Urushalima na tsawon shekaru arba'in. Sunan mahaifiyarsa Zibiya ce; daga Beyersheba. ² Yowash ya aikata abin da yake daidai a idon UBANGIJI domin Yehohiyada firist ya koya masa. ³ Amma fa ba a kawar da masujadan kan tuddai ba; mutane suka ci gaba da miƙa hadayu da kumaƙona turare a kan tuddai.

⁴ Yowash ya ce wa firistoci, "Ku tattara dukan kuƙin da ake kawo a matsayin hadayu masu tsarki na haikalin UBANGIJI, kuƙin da aka tattara a ƙidaya, kuƙin da aka tattara daga wa'adin da mutum ya yi, da kuma kuƙin da aka kawo na yardan rai a haikali. ⁵ Bari kowane firist yā karfi kuƙi daga masu ajiya, sa'an nan a yi amfani da su a gyara duk wani abin da ya lalace a haikali."

† 11:21 Da Ibraniyanci Yehowash, wani suna na Yowash.

⁶ Amma har zuwa shekara ta ashirin da uku ta mulkin Yowash, firistocin ba su yi gyara haikalin ba. ⁷ Saboda haka Sarki Yowash ya kira Yehohiyada firist da sauran firistoci ya tambaye su ya ce, “Me ya sa ba kwa gyaran abubuwan da suka lalace a haikali? Kada ku sāke karɓan kuɗi daga masu ajiya, amma a miƙa su domin gyaran haikali.” ⁸ Firistoci suka yarda cewa ba za su sāke karɓan kuɗi daga mutane ba, kuma ba za su yi gyaran haikalin da kansu ba.

⁹ Yehohiyada firist ya ɗauki akwatin ya huda rami a murfinsa. Ya ajiye shi kusa da bagade a hannun dama na haikalin UBANGIJI. Firistocin da suke tsaron ƙofar suka zuba dukan kuɗin da aka kawo a haikalin UBANGIJI a cikin akwatin. ¹⁰ Duk sa’ad da suka ga kuɗin sun ƙaru a akwatin, sai marubucin fada da babban firist, su ƙirga kuɗin da aka kawo a haikalin UBANGIJI su sa a jakankuna. ¹¹ Sa’ad da suka ga kuɗin ya yi yawa, sai su ba wa waɗanda aka zaɓa su lura da aikin haikalin. Da shi suka biya waɗanda suka yi aiki a haikalin UBANGIJI, su kafintoci, da magina, ¹² masu gini, da masu fasa duwatsu. Suka sayi katakai da sassakakƙun duwatsu domin gyaran haikalin UBANGIJI, suka kuma biya duk waɗansu kuɗin gyaran haikalin.

¹³ Ba a yi amfani da kuɗin da aka kawo a haikali don yin manyan kwanonin azurfa, lagwani, abin yayyafa ruwa, kakaki ko wani abu na zinariya, ko na azurfa domin haikalin UBANGIJI ba; ¹⁴ an ba ma’aikatan da suka gyara haikalin ne. ¹⁵ Ba su bukaci wani bayani daga waɗanda aka ba wa kuɗin don su biya ma’aikatan ba, domin sun yi aikinsu da aminci. ¹⁶ Ba a kawo kuɗi daga hadayun laifi da na hadayun zunubi a haikalin UBANGIJI ba, waɗannan na firistoci ne.

¹⁷ A wannan lokaci, Hazayel sarkin Aram ya haura, ya kai wa Gat hari, ya kuma ci ta da yaƙi. Sa’an nan ya juya don yā yaƙi Urushalima. ¹⁸ Amma Yowash sarkin Yahuda

ya kwashe tsarkakan kayan da kakanninsa, Yehoshafat, Yehoram da Ahaziya, sarakunan Yahuda suka keɓe, da kyautai da shi kansa ya keɓe, da kuma dukan azurfan da aka samu a ɗakunan ajiya haikalin UBANGIJI da na fada, ya aika da su wa Hazayel sarkin Aram, shi kuma ya janye daga Urushalima.

¹⁹ Game da sauran ayyukan mulkin Yowash da duk abin da ya yi, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. ²⁰ Hafsoshinsa suka yi masa maƙarƙashiya suka kashe shi a Bet Millo, a kan hanyar da ta gangara zuwa Silla. ²¹ Hafsoshin da suka kashe shi kuwa su ne Yozabad ɗan Shimeyat da Yehozabad ɗan Shomer. Ya mutu, aka kuma binne shi tare da kakanninsa a Birnin Dawuda. Sai Amaziya ɗansa ya gāje shi a matsayin sarki.

13

Yehoyahaz sarkin Isra'ila

¹ A shekara ta ashirin da uku ta Yowash ɗan Ahaziya, sarkin Yahuda, Yehoyahaz ɗan Yehu, ya zama sarkin Isra'ila a Samariya, ya kuwa yi mulki shekaru goma sha bakwai. ² Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI ta wurin bin zunuban Yerobowam ɗan Nebat, wanda ya sa Isra'ila ta aikata, bai kuwa guje musu ba. ³ Saboda haka fushin UBANGIJI ya kuna a kan Isra'ila, kuma da daɗewa ya sa su a karkashin ikon Hazayel sarkin Aram da Ben-Hadad ɗansa.

⁴ Sai Yehoyahaz ya nemi tagomashin UBANGIJI, UBANGIJI kuwa ya saurare shi, domin ya gan irin matsin da sarkin Aram yake yi wa Isra'ila. ⁵ Sai UBANGIJI ya tā da mai ceto wa Isra'ila, suka kuma kuɓuta daga ikon Aram. Ta haka Isra'ilawa suka yi zama a gidajensu yadda suka yi a dā. ⁶ Sai dai ba su bar yin zunuban gidan Yerobowam ba,

wanda ya sa Isra'ila ta aikata; suka ci gaba da yinsu. Haka ma, ginshikin Ashera ta kasance a tsaye a cikin Samariya.

⁷ Ba abin da ya rage na rundunar Yehoyahaz sai mahayan dawakai hamsin, kekunan yaƙi goma da kuma sojoji kasa dubu goma. Gama sarkin Aram ya hallaka sauran, ya kuma yi kaca-kaca da su kamar fura a masussuka.

⁸ Game da sauran ayyukan mulkin Yehoyahaz, dukan abubuwan da ya yi da kuma nasarorinsa, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila. ⁹ Yehoyahaz ya huta da kakanninsa, aka binne shi a Samariya, Yehowash ɗansa kuma ya gāje shi.

Yehowash sarkin Isra'ila

¹⁰ A shekaru talatin da bakwai ta Yowash sarkin Yahuda, Yehowash ɗan Yehoyahaz ya zama sarkin Isra'ila a Samariya, ya kuma yi mulki shekaru goma sha shida.

¹¹ Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI, bai juya ga barin zunuban Yerobowam ɗan Nebat ba, wanda ya sa Isra'ila ta aikata, ya ci gaba da yinsu.

¹² Game da sauran ayyukan mulkin Yowash, da dukan abubuwan da ya yi, da kuma nasarorinsa, haɗe da yaƙin da ya yi da Amaziya sarkin Yahuda, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila. ¹³ Yowash ya huta da kakanninsa, Yerobowam kuwa ya gāje shi. Aka binne Yehowash a Samariya tare da sarakunan Isra'ila.

¹⁴ To, Elisha ya kamu da ciwon da ya kashe shi. Yowash sarkin Isra'ila ya gangara don yā gan shi, ya kuma yi kuka dominsa. Ya yi kuka yana cewa, “Babana! Babana, keken yaƙin Isra'ila da mahayan dawakanta!”

¹⁵ Elisha ya ce wa Yehowash, “Ka samo baka da kibiyoyi,” ya kuwa yi haka. ¹⁶ Sai ya ce wa Yehowash sarkin Isra'ila, “Ka ɗauki baka a hannunka.” Da ya ɗauka, sai Elisha ya sa hannunsa a hannuwan sarki.

¹⁷ Ya ce masa, “Ka buɗe taga wajen gabas,” sai ya buɗe. Sai Elisha ya ce, “Ka harba!” Sai ya harba. Elisha ya ce, “Kibiyar nasara ta UBANGIJI, kibiyar nasara a kan Aram! Za ka hallaka Arameyawa sarai a Afek.”

¹⁸ Sa’an nan ya ce, “Ka ɗauki kibiyoyi,” sai sarkin ya ɗauko. Sai Elisha ya ce, “Ka caki kasa.” Sai ya caka sau uku sa’an nan ya daina. ¹⁹ Sai mutumin Allah ya yi fushi da shi ya ce, “Da a ce ka caki kasar sau biyar ko shida; da za ka yi nasara a kan Aram ka kuma hallaka ta sarai. Amma yanzu za ka yi nasara a kanta sau uku ne kawai.”

²⁰ Elisha ya mutu, aka kuma binne shi.

To, mahara Mowabawa sun saba kawo hari a kasar Isra’ila a kowace bazara. ²¹ Wata rana yayinda waɗansu Isra’ilawa suke binne wani mutum, farat ɗaya sai ga mahara; saboda haka suka jefar da gawar mutumin a kabarin Elisha. Da gawar ta taɓa kasusuwan Elisha, sai mutumin ya farka, ya tashi ya tsaya da kafafunsa.

²² Hazayel sarkin Aram ya musguna wa Isra’ila a duk tsawon mulkin Yehoyahaz. ²³ Amma UBANGIJI ya nuna musu alheri, ya ji tausayinsu, ya kuma damu da su saboda alkawarinsa da Ibrahim, Ishaku da Yakub. Har yā zuwa yau bai yarda yā hallaka su ko yā shafe su daga gabansa ba.

²⁴ Hazayel sarkin Aram ya mutu, sai Ben-Hadad ɗansa ya gāje shi. ²⁵ Sa’an nan Yowash ya sāke kwato garuruwan da Ben-Hadad ya ci da yaƙi a hannun mahaifinsa Yehoyahaz. Sau uku Yehowash ya yi nasara a kansa, ta haka kuwa ya kwace garuruwan Isra’ilawa.

14

*Amaziya sarkin Yahuda
(2 Tarihi 25.1-24)*

¹ A shekara ta biyu ta mulkin Yehowash ɗan Yehoyahaz sarkin Isra'ila, Amaziya ɗan Yowash sarkin Yahuda ya fara mulki. ² Ya zama sarki yana da shekaru ashirin da biyar, ya kuma yi mulki a Urushalima shekaru ashirin da tara. Sunan mahaifiyarsa Yehoyaddin, mutuniyar Urushalima. ³ Ya aikata abin da yake daidai a gaban UBANGIJI, sai dai ba kamar kakansa Dawuda ba. A kome dai ya bi gurbin mahaifinsa Yowash. ⁴ Ba a dai kawar da masujadan kan tudu ba; mutane suka ci gaba da yin hadaya da kone turare a can.

⁵ Bayan masarauta ta kahu a hannunsa, sai ya kashe fadawan da suka kashe mahaifinsa sarki. ⁶ Duk da haka bai kashe 'ya'yan masu kisan ba, bisa ga abin da yake a rubuce a Dokar Musa inda UBANGIJI ya umarta, "Ba za a kashe iyaye saboda laifin 'ya'ya ba, ko kuma 'ya'ya saboda laifin iyayensu ba, kowa zai mutu don zunubansa."*

⁷ Shi ne kuma wanda ya ci mutanen Edom dubu goma a yaƙi, a Kwarin Gishiri, ya kuma ci Sela da yaƙi, ya ba ta suna Yokteyel, sunan da ake kiranta har wa yau.

⁸ Sai Amaziya ya aika 'yan aika wurin Yehowash ɗan Yehoyahaz, ɗan Yehu, sarkin Isra'ila, yana tsokanarsa cewa, "Zo, mu sadu fuska da fuska."

⁹ Amma Yehowash sarkin Isra'ila ya mai da martani wa Amaziya sarkin Yahuda ya ce, "Wata 'yar ƙaya a kurmin Lebanon ta aika da saƙo wurin itacen al'ul a Lebanon cewa, 'Ka ba ɗana 'yarka aure.' Amma wani naman jeji ya zo ya tattake ƙayar. ¹⁰ Tabbatacce ka ci Edom da yaƙi, yanzu kuwa kana ɗaga kai. To, ka gode da darajar da ka samu, amma ka zauna a gida! Don me kake neman faɗa kana neman fāɗuwarka da kuma ta Yahuda?"

¹¹ Amma Amaziya bai saurara ba, saboda haka Yehowash sarkin Isra'ila ya kai masa hari. Shi da Amaziya

* 14:6 M Sh 24.16.

sarkin Yahuda suka fuskanci juna a Bet-Shemesh. ¹² Isra'ila suka fatattaki Yahuda, kowa kuwa ya tsere zuwa gidansa. ¹³ Yehowash sarkin Isra'ila ya kama Amaziya sarkin Yahuda, ɗan Yowash, ɗan Ahaziya, a Bet-Shemesh. Sa'an nan Yehowash ya tafi Urushalima ya rushe katangar Urushalima daga Kofar Efraim har zuwa Kofar Kusurwa, ratarta ta kai wajen kafa ɗari shida. ¹⁴ Ya kwashi ɗaukan zinariya da azurfa da duk kayan da aka samu a haikalin UBANGIJI da kuma ma'ajin fadan. Ya kuma kwashi bayi sa'an nan ya koma Samariya.

¹⁵ Game da sauran ayyukan mulkin Yehowash, abin da ya yi da kuma nasarorinsa, haɗe da yakinsa da Amaziya sarkin Yahuda, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila. ¹⁶ Ya huta da kakanninsa aka kuma binne shi a Samariya tare da sarakunan Isra'ila. Yerobowam ɗansa, ya kuma gāje shi.

¹⁷ Amaziya ɗan Yowash sarkin Yahuda ya yi shekaru goma sha biyar bayan mutuwar Yehowash ɗan Yehoyahaz sarkin Isra'ila. ¹⁸ Game da sauran ayyukan mulkin Amaziya, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda.

¹⁹ Suka kulla masa maƙarƙashiya a Urushalima, ya gudu zuwa Lakish, amma suka aika har Lakish aka kashe shi a can. ²⁰ Aka ɗauko shi a kan doki aka kawo shi Urushalima, aka kuwa binne shi tare da kakanninsa, a Birnin Dawuda.

²¹ Sa'an nan dukan mutanen Yahuda suka ɗauki Azariya, † wanda yake ɗan shekaru goma sha shida da haihuwa, suka naɗa shi sarki a madadin mahaifinsa Amaziya.

²² Shi ne ya sāke gina Elat, ya kuma maido da ita a hannun Yahuda bayan Amaziya ya huta da kakanninsa.

Yerobowam na biyu sarkin Isra'ila

† 14:21 Wanda ake kuma kira Uzziya

²³ A shekara ta goma sha biyar ta mulkin Amaziya ɗan Yowash sarkin Yahuda, Yerobowam ɗan Yehowash sarkin Isra'ila ya zama sarki a Samariya, ya kuma yi mulki na shekaru arba'in da ɗaya. ²⁴ Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI bai kuwa kauce wa duk zunuban Yerobowam ɗan Nebat, wanda ya sa Isra'ila ta aikata ba. ²⁵ Shi ne ya maido da iyakokin Isra'ila daga Lebo[‡] Hamat zuwa Tekun Araba,[§] bisa ga maganar UBANGIJI, Allah na Isra'ila, da ya yi ta bakin bawansa Yunana ɗan Amittai, annabi daga Gat-Hefer.

²⁶ UBANGIJI ya ga irin muguwar wahalar da ta shafi kowa a Isra'ila, ko bawa ko 'yantacce, babu mai taimakonsu. ²⁷ Da yake kuma UBANGIJI bai ce zai shafe sunan Isra'ila daga fuskar duniya ba, sai ya cece su ta hannun Yerobowam ɗan Yowash.

²⁸ Game da sauran ayyukan mulkin Yerobowam, da dukan abin da ya yi, da yake-yaken da ya yi, haɗe da sāke kwato wa Isra'ila Damaskus da Hamat waɗanda suke a hannun Yahuda,* duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila. ²⁹ Yerobowam ya huta da kakanninsa, sarakunan Isra'ila. Zakariya ɗansa kuwa ya gāje shi.

15

Azariya sarkin Yahuda

(2 Tarihi 26.1-23)

¹ A shekara ta ashirin da bakwai ta mulkin Yerobowam sarkin Isra'ila, Azariya ɗan Amaziya, sarkin Yahuda ya fara mulki. ² Yana da shekara goma sha shida sa'ad da ya zama sarki, ya kuma yi mulki a Urushalima shekara hamsin da biyu. Sunan mahaifiyarsa Yekoliya daga Urushalima. ³ Ya aikata abin da yake daidai a gaban

[‡] 14:25 Ko kuwa daga mashigin [§] 14:25 Wato, Mataccen Teku * 14:28 Ko kuwa Yahuda

UBANGIJI, yadda mahaifinsa Amaziya ya yi. ⁴ Amma bai kawar da masujadan kan tudu ba; mutane kuwa suka yi ta yin hadaya da kona turare a can.

⁵ UBANGIJI ya sa wa sarki ciwon kuturta har mutuwar, ya kuma zauna a keɓe.* Yotam ɗan sarki, shi ne ya gudanar da sha'anin fada, ya kuma shugabanci mutanen kasar.

⁶ Game da sauran ayyukan mulkin Azariya, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. ⁷ Azariya ya huta tare da kakanninsa, aka kuma binne shi kusa da su a Birnin Dawuda. Yotam ɗansa, kuma ya gāje shi.

Zakariya sarkin Isra'ila

⁸ A shekara ta talatin da takwas ta mulkin Azariya sarkin Yahuda, Zakariya ɗan Yerobowam ya zama sarkin Isra'ila a Samariya, ya kuma yi mulki wata shida. ⁹ Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI yadda mahaifinsa ya yi. Bai bar aikata zunuban Yerobowam ɗan Nebat, wanda ya sa Isra'ila suka yi ba.

¹⁰ Sai Shallum ɗan Yabesh ya kulla wa Zakariya maƙarƙashiya. Ya tasam masa a gaban jama'a,† ya kashe shi, ya kuma gāje shi. ¹¹ Game da sauran ayyukan mulkin Zakariya, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila. ¹² Ta haka maganar UBANGIJI da ya yi wa Yehu ta cika, wadda ya ce, “Zuriyarka za tã zauna a kursiyin Isra'ila har tsara ta huɗu.”‡

Shallum sarkin Isra'ila

¹³ Shallum ɗan Yabesh ya zama sarki a shekara ta talatin da tara ta mulkin Uzziya sarkin Yahuda, ya kuma

* 15:5 Ko kuwa a gidan da aka fissa shi daga ɗauka ɗawainiya

† 15:10 Da Ibraniyanci; waɗansa rubuce-rubucen hannu na Seftuwajin suna da in Ibileyam ‡ 15:12 2Sar 10.30.

yi mulki na wata ɗaya a Samariya. ¹⁴ Sa'an nan Menahem ɗan Gadi ya gangara daga Tirza ya haura zuwa Samariya. Ya tasam wa Shallum ɗan Yabesh a Samariya, ya kashe shi, ya kuma gāje shi.

¹⁵ Game da sauran ayyukan mulkin Shallum, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila.

¹⁶ A lokacin nan sai Menahem ya taso daga Tirza, ya kai wa Tifsa hari da kowa wanda yake a birnin da kewayenta, don sun ki su buɗe kofofinsu. Ya kori Tifsa daga aiki, ya kuma tsattsaga cikin dukan mata masu juna biyu.

Menahem sarkin Isra'ila

¹⁷ A shekara ta talatin da takwas ta mulkin Azariya sarkin Yahuda, Menahem ɗan Gadi ya zama sarkin Isra'ila, ya yi mulki a Samariya shekara goma. ¹⁸ Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJL. A duk tsawon mulkinsa, bai rabu da zunuban da Yerobowam ɗan Nebat ya sa Isra'ila suka aikata ba.

¹⁹ Sai Ful[§] sarkin Assuriya ya kai wa kasar hari, Menahem kuwa ya ba shi talenti dubu na azurfa don yā sami goyon bayansa, yā kuma ƙarfafa kahuwa mulkin.

²⁰ Menahem ya tara kuɗin ne ta hanyar haraji a Isra'ila inda ya sa kowane attajiri ya ba da shekel hamsin don a ba sarkin Assuriya. Sa'an nan sarkin Assuriya ya janye, bai ƙara kasance a ƙasar ba.

²¹ Game da sauran ayyukan mulkin Menahem, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila.

²² Menahem ya huta tare da kakanninsa. Fekahiya ɗansa kuma ya gāje shi.

Fekahiya sarkin Isra'ila

²³ A shekara ta hamsin ta mulkin Azariya sarkin Yahuda, Fekahiya ɗan Menahem ya zama sarkin Isra'ila

§ 15:19 Wanda kuma ake kira Tiglat-Fileser

a Samariya, ya kuma yi mulki shekara biyu. ²⁴Fekahiya ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI, bai rabu da zunuban Yerobowam ɗan Nebat wanda ya sa Isra'ila ya aikata ba. ²⁵Daya daga cikin manyan fadawansa, Feka ɗan Remaliya, ya kulla masa maƙarƙashiya. Dauke da mutanen Gileyad hamsin, ya kashe Fekahiya tare da Argob da kuma Ariye a fadan sarki a Samariya. Ta haka Feka ya kashe Fekahiya ya kuma gāje shi.

²⁶Game da sauran ayyukan mulkin Fekahiya, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila.

Feka sarkin Isra'ila

²⁷A shekara ta hamsin da biyu ta mulkin Azariya sarkin Yahuda, Feka ɗan Remaliya ya zama sarkin Isra'ila a Samariya, ya yi mulki shekara ashirin. ²⁸Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI. Bai kauce wa zunuban Yerobowam ɗan Nebat, wanda ya sa Isra'ila ta yi ba.

²⁹A zamanin Feka sarkin Isra'ila, Tiglat-Fileser sarkin Assuriya ya zo ya kama Iyon, Abel-Bet-Ma'aka, Yanowa da Kedesh da kuma Hazor. Ya kame Gileyad da Galili, haɗe da dukan ƙasar Naftali, ya kuma kwashi mutanen zuwa Assuriya. ³⁰Sa'an nan Hosheya ɗan Ela ya kulla wa Feka ɗan Remaliya maƙarƙashiya. Ya fada masa ya kuma kashe shi, sa'an nan ya gāje shi a matsayin sarki a shekara ta shirin ta mulkin Yotam ɗan Uzziya.

³¹Game da sauran ayyukan mulkin Feka da duk abin da ya yi, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila.

Yotam sarkin Yahuda (2 Tarihi 27.1-9)

³²A shekara ta biyu ta mulkin Feka ɗan Remaliya sarkin Isra'ila, Yotam ɗan Uzziya sarkin Yahuda ya fara mulki.

³³Ya zama sarki yana da shekara ashirin da biyar, ya kuma

yi mulki a Urushalima shekara goma sha shida. Sunan mahaifiyarsa Yerusha, 'yar Zadok. ³⁴ Ya aikata abin da yake daidai a gaban UBANGIJI yadda mahaifinsa Uzziya ya yi. ³⁵ Duk da haka, bai kwarar da masujadan kan tudu ba; mutane suka ci gaba da yin hadaya da kona turare a can. Yotam ya sāke gina Kofar Bisa ta haikalin UBANGIJI.

³⁶ Game da sauran ayyukan mulkin Yotam da aikin da ya yi, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. ³⁷ (A kwanakin nan UBANGIJI ya fara aikan Rezin sarkin Aram da Feka ɗan Remaliya, su yi gāba da Yahuda.) ³⁸ Yotam ya huta tare da kakanninsa, aka kuma binne shi tare da su a Birnin Dawuda, birnin mahaifinsa. Ahaz ɗansa kuma ya gāje shi.

16

Ahaz sarkin Yahuda (2 Tarihi 28.1-27)

¹ A shekara ta goma sha bakwai ta mulkin Feka ɗan Remaliya, Ahaz ɗan Yotam sarkin Yahuda ya fara mulki. ² Ahaz ya zama sarki yana da shekara ashirin, ya kuma yi mulki shekara goma sha shida a Urushalima ba kamar Dawuda mahaifinsa ba. Ahaz bai yi abin da yake daidai a gaban UBANGIJI Allahnsa ba. ³ Ya yi tafiya a hanyoyin sarakunan Isra'ila har ya miƙa ɗansa hadaya a* wuta, yana bin hanyoyin bankyama na al'ummai da UBANGIJI ya kora a gaban Isra'ilawa. ⁴ Ya miƙa hadaya, ya kuma kona turare a masujadan tudu, da kan tuddai, da kuma a ƙarƙashin kowane babban itace.

⁵ Sai Rezin sarkin Aram, da Feka ɗan Remaliya sarkin Isra'ila suka haura don su kai wa Urushalima hari, suka kuma kewaye Ahaz, amma ba su iya shan ƙarfinsa ba. ⁶ A wannan lokaci, Rezin sarkin Aram ya sāke ƙwato Elat wa

* 16:3 Ko kuwa ya ma sa ɗansa ya ratsa

Aram ta wurin korar Yahuda. Sa'an nan mutanen Edom suka mamaye Elat suna kuwa zaune a can har yau.

⁷ Ahaz ya aika a faɗa wa Tiglat-Fileser sarkin Assuriya cewa, "Ni abokin tarayyarka ne kuma mai dogara da kai. Ka haura ka cece ni daga hannun sarkin Aram da hannun sarkin Isra'ila waɗanda suke kawo mini hari." ⁸ Ahaz ya ɗauki azurfa da zinariyar da suke a haikalin UBANGIJI da suke kuma a ma'ajin fada ya aika wa sarkin Assuriya kyauta. ⁹ Sai sarkin Assuriya ya ji roƙonsa. Ya tashi ya faɗa wa Damaskus da hari kuma kame ta. Ya kwashi mazaunanta zuwa Kir, ya kuma kashe Rezin.

¹⁰ Sa'an nan sarki Ahaz ya tafi Damaskus don ya sadu da Tiglat-Fileser sarkin Assuriya. Da ya kai can sai ya ga wani bagade a Damaskus, sai ya aika wa Uriya firist, da siffar bagaden, da fasalinsa, da cikakken bayanin bagaden.

¹¹ Saboda haka Uriya firist ya gina bagaden bisa ga tsarin da Sarki Ahaz ya aika masa daga Damaskus, ya kuma gama shi kafin Sarki Ahaz ya dawo. ¹² Da sarki ya dawo daga Damaskus ya ga bagaden, sai ya tafi kusa da shi ya kuma miƙa hadaya† a bisansa. ¹³ Ya miƙa hadayarsa ta ƙonawa da ta hatsi, ya zuba hadayarsa ta sha, ya kuma yayyafa jinin hadayunsa ta zumunci a bisa bagaden. ¹⁴ Sai ya cire bagaden tagulla wanda aka keɓe ga UBANGIJI, ya sa shi a gaban haikalin wato, tsakanin ƙofar shiga haikalin UBANGIJI da sabon bagaden. Ya ajiye shi a gefen arewa na sabon bagaden.

¹⁵ Sarkin Ahaz ya umarci Uriya cewa, "A kan babban sabon bagade, ka miƙa hadayar ƙonawa ta safe, da hadayar hatsi ta yamma, da hadayar sarki ta ƙonawa da hadayarsa ta hatsi, da hadaya ta dukan jama'ar ƙasar, tare da hadayan hatsinsu da kuma ta sha. Ka yayyafa jinin hadayun ƙonawa a kan bagade. Amma zan yi amfani da

† 16:12 Ko kuwa ya kuma haura

bagaden tagulla don neman bishewa.”¹⁶ Uriya firist kuwa ya yi duk abin da Sarki Ahaz ya umarta.

¹⁷ Sarkin Ahaz ya kawar da katakon ya kuma ɗauke tasoshin daga mazauninsu da ake iya matsarwa. Ya ɗauke ƙaton kwano mai suna Teku daga kan bijiman tagullar da ya tallafe su ya ajiye a kan mazaunin dutse. ¹⁸ Ya kawar da rumfa Asabbacin da aka gina a haikalin, ya kuma kawar da mashigin sarki na waje da haikalin UBANGIJI, duk dai don yā gamshi sarkin Assuriya.

¹⁹ Game da sauran ayyukan mulkin Ahaz, abubuwan da ya yi, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. ²⁰ Ahaz ya huta tare da kakanninsa, aka kuma binne shi da su a Birnin Dawuda. Hezekiya ɗansa kuma ya gāje shi.

17

Hosheya sarkin Isra'ila na ƙarshe

¹ A shekara ta goma sha biyu ta mulkin Ahaz sarkin Yahuda, Hosheya ɗan Ela ya zama sarkin Isra'ila a Samariya, ya kuma yi mulki na shekara tara. ² Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI, amma ba kamar na sarakunan Isra'ilan da suka riga shi ba.

³ Shalmaneser sarkin Assuriya ya kawo wa Hosheya wanda dā abokin tarayyarsa ne, hari har Hosheya ya biya shi haraji. ⁴ Amma sarkin Assuriya ya gane cewa Hosheya mai cin amana ne, gama ya aika da wakilai wurin So* sarkin Masar, ya kuma daina aika wa sarkin Assuriya haraji yadda ya saba yi kowace shekara. Saboda haka Shalmaneser ya kama shi ya sa a kurkuku. ⁵ Sarkin Assuriya ya kai wa ƙasar Hosheya gaba ɗaya farmaki, ya

* 17:4 Ko kuwa wajen Sayis, zuwa ga; So wani mai yiwuwa gajeren suna na Osorkon.

kewaye Samariya na tsawon shekara uku. ⁶ A shekara ta tara ta sarautar Hosheya, sarkin Assuriya ya ci Samariya da yaƙi ya kuma kwashe Isra'ilawa zuwa Assuriya. Ya tsugunar da su a Hala, da a Gozan a bakin Kogin Habor da kuma a garuruwan Medes.

Isra'ila ya tafi zaman bauta saboda zunubi

⁷ Duk wannan ya faru ne saboda Isra'ilawa sun yi wa UBANGIJI Allahnsu zunubi, shi wanda ya fitar da su daga Masar daga ƙarƙashin ikon Fir'auna sarkin Masar. Sun yi wa waƙansu alloli sujada ⁸ suka kuma bi gurbin al'umman da UBANGIJI ya kora a gabansu, da kuma ayyukan da sarakuna Isra'ila suka gabatar. ⁹ Isra'ilawa a boye sun aikata abubuwan da ba daidai ba ga UBANGIJI Allahnsu. Tun daga hasumiyoyi har zuwa birane masu katanga, sun gina wa kansu wuraren sujada na tudu a dukan garuruwansu. ¹⁰ Suka kafa keɓaɓɓun duwatsu da kuma ginshikan Ashera a kowane tudu mai tsayi da kuma a ƙarƙashin kowane babban itace. ¹¹ Suka kona turare a kan kowane tudu, kamar dai yadda al'umman da UBANGIJI ya kora daga gabansu suka yi. Suka yi muguntan da ya sa UBANGIJI ya yi fushi. ¹² Suka bauta wa gumaka, ko da yake UBANGIJI ya ce, “Ba za ku yi wannan ba.”† ¹³ UBANGIJI ya yi wa Isra'ila da Yahuda kashedi ta bakin dukan annabawansa da kuma masu duba, cewa, “Ku juyo daga mugayen ayyukanku. Ku yi biyayya da umarnai da farillaina, bisa ga dukan Dokar da na dokaci kakan-ninku su bi, waƙanda na kuma bayar ta wurin bayina, annabawa.”

¹⁴ Amma ba su saurare ni ba don sun kangare kamar kakanninsu, waƙanda ba su amince da UBANGIJI Allahnsu ba. ¹⁵ Suka yi watsi da farillansa da yarjejeniyar da ya

† 17:12 Fit 20.4,5.

ƙulla da kakanninsu, da kuma kashedin da ya yi musu. Suka bi gumaka marasa amfani, wannan ya sa su ma kansu suka zama marasa amfani. Suka kwaikwayi sauran ƙasashen da suke kewaye da su, ko da yake UBANGIJI ya umarce su cewa, “Kada ku yi rayuwa irin tasu,” suka kuwa yi abin da UBANGIJI ya hana su.

¹⁶ Suka wofinta dukan umarnan UBANGIJI Allahnsu, suka yi wa kansu gumakan zubi na siffar ’yan maruƙa biyu, da kuma ginshikin Ashera. Suka rusuna wa rundunan taurari, suka kuma yi wa Ba’al sujada. ¹⁷ Suka miƙa ’ya’yansu maza da mata hadaya ta[‡] wuta. Suka yi duba, suka yi sihiri suka kuma ba da kansu ga mugunta a gaban UBANGIJI; suka sa ya yi fushi.

¹⁸ Saboda haka UBANGIJI ya yi fushi ƙwarai da Isra’ila, ya kuma kawar da su daga gabansa. Kabilar Yahuda kaƙai aka bari, ¹⁹ ko Yahuda ma ba su kiyaye umarnan UBANGIJI Allahnsu ba. Sun bi gurbin da Isra’ila ta kawo. ²⁰ Saboda haka UBANGIJI ya wofinta mutanen Isra’ila; ya azabtar da su, ya kuma ba da su a hannun masu kwasar ganima, sai da ya shafe su ƙaƙaf daga gabansa.

²¹ Sa’ad da ya ware Isra’ila daga gidan Dawuda, sai suka naɗa Yerobowam ɗan Nebat sarki a kansu. Yerobowam ya rinjayi Isra’ila daga ƙin UBANGIJI, ya sa suka aikata babban zunubi. ²² Isra’ila suka nace cikin dukan zunuban Yerobowam, ba su kuwa rabu da su ba ²³ har UBANGIJI ya kawar da su daga gabansa, kamar yadda ya gargade su ta bakin bayinsa annabawa. Saboda haka aka kwashi mutanen Isra’ila daga ƙasarsu zuwa bauta a Assuriya, har wa yau kuwa suna can.

An sāke tsugunar da Samariya

[‡] 17:17 Ko kuwa Suka sa ’ya’yansu maza da mata suka ratsa

²⁴ Sarkin Assuriya ya kawo mutane daga Babilon, Kuta, Afa, Hamat da Sefarfayim ya zaunar da su a garuruwan Samariya don su maya gurbin Isra'ilawa. Suka mallaki Samariya suka kuma zauna a garuruwansu. ²⁵ Sa'ad da suka fara zama a can, ba su bauta wa UBANGIJI ba; saboda haka ya aika da zakoki a tsakaninsu suka karkashe waƙansu mutane. ²⁶ Sai aka faɗa wa sarkin Assuriya cewa, "Mutanen da ka kwashe ka zaunar a garuruwan Samariya fa ba su san abin da allahn kasar yake bukata ba. Saboda haka allahn kasar ya tura zakoki a cikinsu, waƙanda suke karkashe su, domin mutanen ba su san abin da yake bukata ba."

²⁷ Sai sarkin Assuriya ya ba da umarni cewa, "A sami wani daga cikin firistocin da aka kwaso zuwa bauta daga Samariya, yā koma yā zauna a can, yā koya wa mutanen abin da allahn kasar yake bukata." ²⁸ Saboda haka ɗaya daga cikin firistocin da aka kawo bauta daga Samariya ya dawo ya zauna a Betel, ya koya musu yadda za su yi sujada ga UBANGIJI.

²⁹ Duk da haka, jama'ar kowace ƙasa, suka ƙera tasu alloli a garuruwa masu yawa inda suke zaune, suka sa su a masujadan da mutanen Samariya suka gina a kan tuddai. ³⁰ Mutane daga Babilon suka ƙera Sukkot Benot, mutane daga Kut suka ƙera Nergal, mutane daga Hamat suka ƙera Ashima; ³¹ Awwiyawa suka ƙera Nibhaz da Tartak, Sefarfayawa kuwa suka ƙone 'ya'yansu a wuta a matsayi hadayu ga Adrammelek da Anammelek allolin Sefarfayim. ³² Sun yi wa UBANGIJI sujada, amma kuma suka zaɓi mutanensu su yi musu hidima a matsayin firistoci a masujadan da suke kan tuddai. ³³ Sun yi wa UBANGIJI sujada, amma kuma sun bauta wa allolinsu bisa ga al'adun ƙasashen da suka fito.

³⁴ Har yā zuwa yau, sun nace da ayyukansu na dā. Ba

sa yin wa UBANGIJI sujada, ba sa kuma bin dokoki da farillansa, dokoki da umarnan da UBANGIJI ya ba wa zuriyar Yakub, wadda ya ba wa suna Isra'ila. ³⁵ Da UBANGIJI ya kulla alkawari da Isra'ilawa, ya dokace su cewa, "Kada ku yi wa waƙansu alloli sujada ko ku durƙusa a gabansu ku bauta musu, ko ku miƙa musu hadaya. ³⁶ Amma UBANGIJI wanda ya fito da ku daga Masar da iko mai girma da hannu mai karfi, shi ne za ku yi masa sujada. Gare shi za ku durƙusa ku kuma miƙa masa hadayu. ³⁷ Dole kullum ku mai da hankali ga kiyaye ƙa'idodi da farillan, dokoki da umarnan da ya rubuta muku. Kada ku yi wa waƙansu alloli sujada. ³⁸ Kada ku manta da alkawarin da na kulla da ku, kada ku yi sujada ga waƙansu alloli. ³⁹ Maimakon haka, ku yi wa UBANGIJI Allahnku sujada; shi ne zai cece ku daga hannun abokan gābanku."

⁴⁰ Amma ba su saurara ba, suka nace da ayyukansu na dā. ⁴¹ Ko ma yayinda mutanen nan suke yi wa UBANGIJI sujada, ba su daina bauta wa gumakansu ba. Har yā zuwa yau, 'ya'yansu da jikokinsu sun ci gaba da bin gurbin kakanninsu.

18

Hezekiya sarkin Yahuda

(2 Tarihi 29.1,2; 31.1)

¹ A shekara ta uku ta mulkin Hosheya Ɗan Ela sarkin Isra'ila, Hezekiya Ɗan Ahaz sarkin Yahuda ya fara mulki. ² Yana da shekara ashirin da biyar da ya zama sarki, ya kuma yi mulki shekara ashirin da tara a Urushalima. Sunan mahaiƴiyarsa Abiya* 'yar Zakariya. ³ Ya aikata abin da yake daidai a gaban UBANGIJI yadda kakansa Dawuda ya yi. ⁴ Ya kawar da masujadan kan tudu, ya farfasa

* 18:2 Da Ibraniyanci Abi, wani sunan Abiya.

kebabɓun duwatsu, ya sassare ginshikan Ashera. Ya fashe macijin tagullan da Musa ya yi, gama har zuwa lokacin nan Isra'ila suna kona turare gare shi. (An ba shi suna Nehushtan.)

⁵ Hezekiya ya dogara ga UBANGIJI, Allah na Isra'ila. Ba a yi wani kamar sa ba cikin dukan sarakunan Yahuda; ko kafin shi, ko kuma bayansa. ⁶ Ya manne wa UBANGIJI, bai fasa binsa ba; ya yi biyayya da dokokin da UBANGIJI ya ba wa Musa. ⁷ UBANGIJI kuma ya kasance tare da shi, ya yi nasara a duk abin da ya sa hannu. Ya yi tawaye ga sarkin Assuriya, ya ki ya bauta masa. ⁸ Daga hasumiya zuwa birni mai katanga, ya ci Filistiyawa da yaƙi, har zuwa Gaza da kewaye.

⁹ A shekara ta huɗu ta Hezekiya, wato, shekara ta bakwai ke nan ta mulkin Hosheya ɗan Ela sarkin Isra'ila; Shalmaneser Sarkin Assuriya ya tasam ma Samariya da yaƙi; ya kewaye ta. ¹⁰ A ƙarshen shekara ta uku, Assuriyawa suka ci Samariya da yaƙi. An ci Samariya da yaƙi a shekara ta shida ta mulki Hezekiya, wanda ya zo daidai da shekara ta tara ta mulkin Hosheya sarkin Isra'ila. ¹¹ Sarkin Assuriya ya kwashe Isra'ila zuwa Assuriya ya zaunar da su a Hala, da Gozan a kogin Habor da kuma garuruwan Medes. ¹² Wannan ya faru ne domin ba su yi biyayya ga UBANGIJI Allahnsu ba, amma suka karya alkawarinsu; da dukan abin da Musa bawan UBANGIJI ya umarta. Ba su saurari umarnin ba, balle su kiyaye su.

(2 Tarihi 32.1-19; Ishaya 36.1-22)

¹³ A shekara ta goma sha huɗu ta mulkin sarkin Hezekiya, sai sarki Sennakerib sarkin Assuriya ya kai farmaki wa biranen Yahuda masu katanga ya kuma kama su. ¹⁴ Sai Hezekiya sarkin Yahuda ya aika saƙo ga sarkin Assuriya a Lakish cewa, “Na yi laifi, ka janye daga gare ni, zan kuma biya ka duk abin da ake bukata daga gare ni.”

Sarkin Assuriya ya karɓi talenti ɗari uku na azurfa, da talenti talatin na zinariya daga hannun Hezekiya sarkin Yahuda. ¹⁵ Ya zama kuwa cewa, Hezekiya ya bayar da dukan azurfan da suke a haikalin UBANGIJI da kuma a ma'ajin fadan sarki.

¹⁶ A wannan lokaci ne Hezekiya sarkin Yahuda ya babɓalle zinariyan da aka dalaye kofofi da madogaran kofofin haikalin UBANGIJI, ya ba sarkin Assuriya.

Sennakerib ya yi wa Urushalima barazana

¹⁷ Sai sarkin Assuriya ya aika da babban shugaban sojojinsa, da shugaban dattawansa, da wakilinsa daga birnin Lakish tare da ƙungiyar sojoji masu yawa zuwa Urushalima domin su yaƙi Sarki Hezekiya. Da suka haura sai suka tsaya a wurin lambatun da yake kawo ruwa daga Tafkin Tudu, kusa da hanyar Filin Mai Wanki. ¹⁸ Suka kira sarki, sai Eliyakim ɗan Hilkiya sarkin fada, da Shebna magatakarda, da Yowa ɗan Asaf marubuci suka je wurinsu.

¹⁹ Jagoran dogarawan sarkin Assuriya ya ce musu, “Ku ce wa Hezekiya,

“Ga abin da babban sarkin Assuriya ya ce, da wa kake taƙama? ²⁰ Ka ce kana da dabara da ƙarfin soji, amma bagu kawai kake yi. Da wa ka dogara har da za ka yi mini tawaye? ²¹ Na sani kana dogara da Masar, wadda take kamar karar masara, wadda in ka jingina a kai, za ta karye ta soki hannunka. Haka Fir'auna sarkin Masar yake ga dukan wanda ya dogara da shi. ²² Sai ya ci gaba da cewa, in kuma ka ce mini “Muna dogara ga UBANGIJI Allahnmu ne,” ba masujadansa da bagadansa ne Hezekiya ya ciccire, yana ce wa Urushalima da Yahuda, “Dole ku yi sujada a gaban wannan bagade a Urushalima”?

²³ “Yanzu, ka zo ku shirya da shugabana, sarkin Assuriya. Zan ba ka dawakai dubu biyu, in za ka sami mahayansu! ²⁴ Yaya za ka yi tsayayya da mafi kankantan hafsan shugabana, ko da kana dogara da Masar don kekunan yaƙi da mahaya dawakai? ²⁵ Ban da haka ma, kana gani cewa na zo in hallaka wannan wuri ne ba tare da na ji daga UBANGIJI ba? UBANGIJI da kansa ne ya ce da ni in kawo wa wannan kasa hari in hallaka ta.”

²⁶ Sai Eliyakim ɗan Hilkiya, da Shebna, da Yowa suka ce wa jagoran dakarun, “Muna roƙonka ka yi wa bayinka magana da harshen Arameyik da yake muna ji. Kada ka yi mana magana da Yahudanci domin kada mutanen da suke bisa katanga su ji!”

²⁷ Amma shugaban sojojin ya ce, “Ai, ba gare ku da sarkinku kaɗai ne shugabana ya aike ni ba. Amma har ga mutanen da suke zaune a kan katangar birnin, waɗanda za su ci kashinsu, su sha fitsarinsu!”

²⁸ Sai shugaban sojojin ya yi kira da Yahudanci ya ce, “Ku ji muryar babban sarki, sarkin Assuriya! ²⁹ Ga abin da sarki ya faɗa; kada ku bar Hezekiya yã ruɗe ku. Ba zai iya cetonku daga hannuna ba. ³⁰ Kada ku yarda Hezekiya yã rinjaye ku cewa ku dogara ga Allah, sa’ad da ya ce da ku, ‘Ba shakka UBANGIJI zai cece mu; yana ce da ku birnin nan ba zai faɗa a hannun sarkin Assuriya ba.’

³¹ “Kada ku saurari Hezekiya. Ga abin da sarkin Assuriya ya ce, ku shirya zaman lafiya da ni, ku fito zuwa wurina. Kowane ɗayanku kuwa zai ci ‘ya’yan inabinsa da ‘ya’yan baurensa, yã kuma sha ruwa daga randarsa, ³² har lokacin da zan zo in kwashe ku, in kai ku wata kasa mai kama da taku, kasa mai yalwar hatsi, da ruwan inabi, da abinci, da gonakin inabi, da itatuwan zaitun, da zuma, don ku rayu, kada ku mutu!

“Kada ku saurari Hezekiya, don karya yake muku, sa’ad da ya ce, ‘UBANGIJI zai cece mu.’ ³³ Akwai allah wata al’ummar da ya taɓa ceton ƙasarsa daga hannun sarkin Assuriya? ³⁴ Ina allolin Hamat da na Arfad? Ina allolin Sefarfayim, da na Hena, da na Iffa? Sun cece Samariya daga hannuna? ³⁵ Wanne a cikin dukan allolin ƙasashen nan ya iya ceton ƙasarsa da gare ni? Shugaban sojojin ya kuma ci gaba da cewa, ta yaya UBANGIJI zai ceci Urushalima daga hannuna?”

³⁶ Amma mutane suka yi shiru ba su amsa masa ba, domin sarki ya umarta cewa, “Kada ku amsa masa.”

³⁷ Sai Eliyakim ɗan Hilkiya, sarkin fada, da Shebna magatakarda, da Yowa ɗan Asaf, marubuci, suka je wurin Hezekiya da tufafinsu a kece, suka faɗa masa abin da shugaban sojojin ya faɗa.

19

An yi annabcin ceton Urushalima (Ishaya 37.1-13)

¹ Da sarki Hezekiya ya ji haka, sai ya kyakketa tufafinsa, ya sa tufafin makoki, ya shiga haikalin UBANGIJI. ² Ya aiki Eliyakim sarkin fada, Shebna marubuci da shugabannin firistoci, dukansu sanye da tufafin makoki, zuwa wurin annabi Ishaya ɗan Amoz. ³ Suka ce masa, “Hezekiya ya ce, yau ranar wahala ce, da ta cin mutunci, da ta shan kunya, ga shi, ‘ya’ya suna gab da a haife su, amma ba ƙarfin da za a yi yunkuri a haife su. ⁴ Mai yiwuwa UBANGIJI Allahnka ya ji dukan maganganun sarkin yaƙi, wanda maigidansa, sarkin Assuriya, ya aiko don yã rena Allah mai rai. Bari UBANGIJI Allahnka yã tsawata masa saboda maganar da ya ji. Saboda haka ka yi addu’a domin raguwar da har yanzu suke a raye.”

⁵ Da fadawan sarki Hezekiya suka isa wurin Ishaya, ⁶ Ishaya ya ce musu, “Ku faɗa wa maigidanku, in ji UBANGIJI, ‘Kada abin da ka ji yā firgita ka, wato, waɗannan kalmomin da karen nan na sarkin Assuriya ya yi saɓo da su. ⁷ Saurara! Zan sa masa wani ruhun da zai sa yā ji wata jita-jitar da za tā sa yā koma ƙasarsa. A can zan sa a kashe shi da takobi a ƙasarsa.’”

⁸ Da sarkin yaƙin ya ji cewa sarkin Assuriya ya bar Lakish, sai ya janye, ya kuma iske sarkin yana yaƙi da Libna.

⁹ To, Sennakerib ya sami labari cewa Tirhaka, mutumin Kush* sarkin Masar, yana zuwa masa da yaƙi. Saboda haka ya sāke aika manzanni zuwa wurin Hezekiya cewa, ¹⁰ “Ku faɗa wa Hezekiya sarkin Yahuda, kada ka bar allahn da kake dogara gare shi yā ruɗe ka cewa, ‘Urushalima ba za tā fāɗi a hannun sarkin Assuriya ba.’ ¹¹ Ba shakka ka riga ka ji abin da sarkin Assuriya ya yi da dukan ƙasashe, yana hallaka su gaba ɗaya. Kai kuwa kana ji za a cece ka? ¹² Allolin al’umman da kakannina suka hallaka, sun cece su ne, allolin Gozan, da na Haran, da na Rezuf, da kuma na mutane Eden da suke a Tel Assar? ¹³ Ina sarkin Hamat, da sarkin Arfad, da sarkin birnin Sefarfayim, ko na Hena da kuma na Iffa?”

Addu’ar Hezekiya

(Ishaya 37.14-20)

¹⁴ Hezekiya ya karɓi wasiƙar daga manzannin ya karanta. Sa’an nan ya tashi ya tafi haikalin UBANGIJI ya shimfiɗa wasiƙar a gaban UBANGIJI. ¹⁵ Hezekiya kuwa ya yi addu’a ga UBANGIJI ya ce, “Ya UBANGIJI, Allah na Isra’ila, wanda yake zaune tsakanin kerubobi, kai kaɗai ne Allah bisa dukan mulkokin duniya. Kai ka yi sama da duniya. ¹⁶ Ka kasa kunne, ya UBANGIJI, ka ji; ka buɗe

* 19:9 Wato, daga yanki bisa Nilu

idanunka ya UBANGIJI ka gani; ka saurari kalmomin da Sennakerib ya aiko don yā yi wa Allah mai rai ba'a.

¹⁷ “Da gaske ne, ya UBANGIJI, cewa sarakunan Assuriya sun hallakar da waɗannan al'ummai da kasashensu.

¹⁸ Sun jefar da allolinsu cikin wuta, suka hallaka su, gama ba alloli ba ne, katakai ne da kuma duwatsu, ayyukan hannuwan mutane. ¹⁹ To, ya UBANGIJI Allahnmu, ka cece mu daga hannunsa, don dukan mulkokin duniya su san cewa kai kaɗai, ya UBANGIJI ne Allah.”

*Ishaya ya yi annabcin fāɗuwar Sennakerib
(Ishaya 37.21-35)*

²⁰ Sai Ishaya ɗan Amoz ya aika da saƙo zuwa wurin Hezekiya cewa, “Ga abin da UBANGIJI, Allah na Isra'ila ya ce, na ji addu'arka game da Sennakerib sarkin Assuriya.

²¹ Ga abin da UBANGIJI yana cewa game da shi,

“Budurwar Sihiyona

ta rena ka tana kuma yin maka ba'a.

Diyar Urushalima

ta kaɗa kanta yayinda kake gudu.

²² Wane ne ka zaga, ka kuma yi masa saɓo?

Wa kake gāba da shi har ka ɗaga muryarka,
har ka tā da idanunka da fahariya?

Kana gāba da Mai Tsarki na Isra'ila!

²³ Ta wurin manzanninka

ka tara wa UBANGIJI zagi.

Ka kuma ce,

“Da yawa kekunan yaƙina

na haye kan ƙwankolin duwatsu,

wurin mafi tsawo na Lebanon.

Na sassare itacen al'ul nasa mafi tsawo

mafi daraja na itacen fir nasa.

Na ratsa har can tsakiyar kurmi,

mafi kyau na kurminsa.

24 Na tona rijiyoyi a kasashen waje
na kuma sha ruwa a can.
Da tafin kafafuna
na busar da dukan rafuffukan Masar.”

25 “Ba ka taɓa ji ba?
Tun da daɗewa na kaddara haka.
Tuntuni kuwa na shirya shi;
yanzu kuma na sa ya faru,
cewa ka mai da birane masu katanga
tarin duwatsu.

26 Karfin mutanensu ya tsiyaye,
suka razana aka kuma kunyata su.
Suna kama da tsirai a gona,
kamar sabon toho
kamar ciyawa mai tohuwa bisa rufin ɗaki
wanda ya bushe saboda zafi, kafin yã yi girma.

27 “Amma na san wurin zamanka
da fitarka da shigarka
da yadda kake fushi da ni.

28 Domin kana fushi da ni
reninka ya iso kunnuwata,
zan sa kugiyata a hancinka
da linzamina a bakinka,
zan kuma sa ka koma
a ta hanyar da ka zo.’

29 “Wannan zai zama alama a gare ka, ya Hezekiya,
“Bana, za ku ci amfanin gonar da ya tsira da kansa,
baɗi kuma amfanin gonar da ya tsiro daga na bara.
Amma a shekara ta uku, za ku yi shuki, ku kuma girbe,
ku dasa gonakin inabi, ku kuma ci 'ya'yansa.

30 Sau ɗaya kuma ragowar masarautar Yahuda
za ta yi saiwoyi a kasa ta kuma ba da 'ya'ya a bisa.

³¹ Gama daga Urushalima za a sami ragowa,
 daga Dutsen Sihiyona kuma za a sami waƙanda suka
 tsira.
 Himmam UBANGIJI Maƙaukaki za tã cika wannan.

³² “Saboda haka ga abin da UBANGIJI ya ce game da
 sarkin Assuriya,

“Ba zai shiga birnin nan ba
 ko yã harba kibiya a nan.

Ba zai kusace ta da garkuwa
 ko yã yi mata zoben yaƙi ba.

³³ Ta hanyar da ya zo ne zai koma;
 ba zai shiga birnin nan ba, in ji UBANGIJI.

³⁴ Zan kãre birnin nan in cece ta,
 saboda kaina da kuma bawana Dawuda.”
(Ishaya 37.36-38)

³⁵ A daren nan mala’ikan UBANGIJI ya fita ya kashe
 dakaru dubu ƙfari da tamanin da biyu a sansanin As-
 suriyawa. Da mutane suka farka da safe, sai ga gawawwaki
 ko’ina. ³⁶ Saboda haka Sennakerib sarkin Assuriya ya tã da
 sansanin ya kuma janye. Ya koma Ninebe ya zauna a can.

³⁷ Wata rana yayinda yake sujada a haikalin Nisrok,
 allahnsa, sai ’ya’yansa maza, Adrammelek da Sharezer
 suka kashe shi da takobi, suka gudu zuwa ƙasar Ararat.
 Sai Esar-Haddon ƙansa ya gãje shi.

20

Ciwon Hezekiya

(2 Tarihi 32.24-26; Ishaya 38.1-8,21,22)

¹ A kwanakin nan sai Hezekiya ya kamu da rashin lafiya
 har ya kusa mutuwa. Sai annabi Ishaya ƙan Amoz ya
 zo wurinsa ya ce, “Ga abin da UBANGIJI ya ce, ka kintsa
 gidanka domin za ka mutu, ba za ka warke ba.”

² Hezekiya ya juya fuskarsa wajen bango ya yi addu'a ga UBANGIJI ya ce, ³ "Ya UBANGIJI, ka tuna yadda na yi tafiya a gabanka da aminci da zuciya ɗaya, na kuma aikata abin da yake daidai a gabanka." Sai Hezekiya ya yi kuka mai zafi.

⁴ Kafin Ishaya yã bar tsakiyar filin gida, sai maganar UBANGIJI ta zo masa cewa, ⁵ "Ka koma ka ce wa Hezekiya, shugaban mutanena, 'Ga abin da UBANGIJI Allah na mahaifinka Dawuda ya ce, na ji addu'arka na kuma ga hawayenka; zan warkar da kai. A rana ta uku daga yau za ka haura zuwa haikalin UBANGIJI. ⁶ Zan ƙara maka shekara goma sha biyar. Zan kuma cece ka daga hannun sarkin Assuriya. Zan ƙare birnin nan saboda kaina da kuma bawana Dawuda.'"

⁷ Sai Ishaya ya ce, "A kwaɓa ɓaure." Sai aka yi haka, aka shafa wa marurun, ya kuma warke.

⁸ Hezekiya ya tambayi Ishaya, "Wace alama ce za tã nuna cewa UBANGIJI zai warkar da ni, kuma cewa in tafi haikalin UBANGIJI kwana uku daga yanzu?"

⁹ Sai Ishaya ya ce, "Ga alamar UBANGIJI zuwa gare ka da za tã nuna cewa UBANGIJI zai cika alkawarinsa. Kana so inuwa tã yi gaba da taki goma, ko tã koma baya da taki goma?"

¹⁰ "Ai, abu mai sauƙi ne inuwa tã yi gaba da taki goma." In ji Hezekiya, "Gwamma dai tã koma baya da taki goma."

¹¹ Sai annabi Ishaya ya roƙi UBANGIJI, UBANGIJI kuwa ya sa inuwa ta koma baya da taki goma bisa ga magwajin rana wanda Sarki Ahaz ya gina.

Jakadu daga Babilon
(Ishaya 39.1-8)

¹² A wannan lokaci, Merodak-Baladan ɗan Baladan sarkin Babilon ya aika wa Hezekiya wasifu tare da kyauta, domin ya sami labarin rashin lafiyar Hezekiya.

¹³ Hezekiya ya karɓi jakadun, ya nuna musu dukan abin da yake a ɗakunan ajiyarsa, azurfa, zinariya, kayan kanshi da mai, wurin ajiye makamansa da kuma dukan abin da aka samu a ɗakin ajiyarsa. Babu wani abu a fadansa ko a dukan mulkinsa da Hezekiya bai nuna musu ba.

¹⁴ Sai annabi Ishaya ya tafi wurin Sarki Hezekiya ya tambaye shi ya ce, “Me mutanen nan suka ce, kuma daga ina suka fito?”

Sai Hezekiya ya ce, “Daga kasa mai nisa. Daga Babilon.”

¹⁵ Annabin ya yi tambaya, “Me suka gani a fadanka?”

Hezekiya ya ce, “Ba abin da yake a ma’ajina da ban nuna musu ba.”

¹⁶ Sai Ishaya ya ce wa Hezekiya, “Ka ji kalmar UBANGIJI.

¹⁷ Lokaci yana zuwa da za a kwashe kome a fadanka da kuma dukan abubuwan da kakanninka suka tara har ya zuwa yau, a kai su Babilon. Ba abin da za a rage, in ji UBANGIJI. ¹⁸ Za a kuma kwashe waɗansu daga cikin zuriyarka, na jiki da jininka waɗanda za a haifa maka, su zama babānni a fadan sarkin Babilon.”

¹⁹ Hezekiya ya ce, “Maganar UBANGIJI da ka faɗa ta yi kyau.” Gama ya yi tunani cewa, “Ai, ba ni da damuwa, tun da yake za a yi zaman lafiya da salama a kwanakina.”

(2 Tarihi 32.32,33)

²⁰ Game da sauran ayyukan mulkin Hezekiya, dukan nasarorinsa da yadda ya yi tafki da kuma bututun ruwa inda ya kawo ruwa cikin birni, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. ²¹ Hezekiya ya huta tare da kakanninsa. Manasse ɗansa kuma ya gāje shi.

21

Manasse sarkin Yahuda
(2 Tarihi 33.1-20)

¹ Manasse yana da shekara goma sha biyu sa'ad da ya zama sarki, ya yi mulki shekara hamsin da biyar a Urushalima. Sunan mahaifiyarsa Hefziba. ² Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI, ya bi munanan al'adun al'umman da UBANGIJI ya kora a gaban Isra'ilawa. ³ Ya sāke gina masujadan da mahaifinsa Hezekiya ya rurrushe. Ya kuma gina wa Ba'al bagadai. Ya kafa ginshikin Ashera kamar yadda Ahab sarkin Isra'ila ya yi. Ya durkusa wa dukan rundunan taurari ya yi musu sujada. ⁴ Ya gina bagadai a haikalin UBANGIJI, wurin da UBANGIJI ya ce, "A Urushalima ne zan sa Sunana." ⁵ Cikin filaye biyu na haikalin UBANGIJI kuwa, ya gina bagadai na dukan rundunan taurari. ⁶ Ya miƙa ɗansa hadaya ta ƙonawa, ya yi sihiri da tsubu, ya tuntubi masu duba da masu ruhohi. Ya aikata mugunta ƙwarai a gaban UBANGIJI, ya sa UBANGIJI ya yi fushi.

⁷ Ya ɗauki siffar ginshikin Asherar da ya yi, ya sa a haikalin da UBANGIJI ya ce wa Dawuda da ɗansa Solomon, "A cikin wannan haikali, da kuma cikin Urushalima inda na zaɓa daga kabilan Isra'ila, zan sa Sunana har abada. ⁸ Ba zan ƙara sa Isra'ilawa su fita daga ƙasar da na ba kakanninsu ba, idan dai za su kula su aikata dukan abin da na umarce su, su kuma kiyaye dukan dokokin da na ba wa bawana Musa yā umarce su." ⁹ Amma mutanen ba su kasa kunne ba. Manasse ya ɓad da su, har suka yi muguntar da ta fi ta al'umman da UBANGIJI ya hallaka a gaban Isra'ilawa.

¹⁰ UBANGIJI ya yi magana ta bakin bayinsa annabawa, ¹¹ "Manasse, sarkin Yahuda ya aikata waɗannan ƙazantat-tun zunubai. Ya aikata mugunta fiye da ta Amoriyawan da suka riga shi, ya kuma sa Yahuda ta bauɗe ta wurin yin zunubi saboda gumakansa. ¹² Saboda haka ga abin da UBANGIJI, Allah na Isra'ila ya ce, zan jawo wa Urushalima

da kuma Yahuda masifar da duk kunnen da ya ji, sai ya kusa suma. ¹³ Zan auna Urushalima da ma'aunin da na yi amfani da shi a kan Samariya, zan kuma yi amfani da magwajin da na yi amfani da shi a kan gidan Ahab. Zan shafe Urushalima yadda mutum yake wanke kwano yã kife. ¹⁴ Zan rabu da ragowar gādonga, in kuma miƙa su ga makiyansu. Abokan gābansu za su washe suka kuma kwashi gani daga gare su, ¹⁵ domin sun aikata mugunta a idanuna, suka kuma tsokane ni tun daga ranar da kakanninsu suka fito daga Masar, har yã zuwa yau.”

¹⁶ Ban da haka ma, Manasse ya zub da jinin marasa laifi har ya cika Urushalima daga wannan ßangare zuwa wancan, ban da zunubin da ya sa Yahuda ta aikata, ta haka suka yi mugunta a gaban UBANGIJI.

¹⁷ Game da sauran ayyukan mulkin Manasse, da duk abin da ya yi, har da zunubin da ya aikata, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. ¹⁸ Manasse ya huta tare da kakanninsa, aka kuma binne shi a lambun fadansa, lambun Uzza. Sai Amon ɗansa ya gāje shi.

Amon sarkin Yahuda
(2 Tarihi 33.21-25)

¹⁹ Amon yana da shekara ashirin da biyu sa'ad da ya zama sarki, ya yi mulki shekara biyu a Urushalima. Sunan mahaifiyarsa Meshullemet 'yar Haruz; ita mutuniyar Yotba ce. ²⁰ Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI, yadda Manasse mahaifinsa ya yi. ²¹ Ya bi duk gurbin mahaifinsa a kome, ya yi sujada ga gumakan da mahaifinsa ya yi wa, ya kuma durƙusa musu. ²² Ya rabu da UBANGIJI Allah na kakanninsa, bai kuwa yi tafiya a hanyar UBANGIJI ba.

²³ Fadawan Amon suka kulla makarƙashiya suka kashe shi a cikin fadarsa. ²⁴ Sai mutanen kasar suka kashe duk waɗanda suka kulla wa Sarki Amon makarƙashiya, sa'an nan suka naɗa ɗansa sarki a maimakonsa.

²⁵ Game da sauran ayyukan mulkin Amon, da abubuwan da ya aikata, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. ²⁶ Aka binne shi a kabarinsa a lambun Uzza. Yosiya ɗansa kuma ya gāje shi.

22

An sami Littafin Doka

(2 Tarihi 34.1,2)

¹ Yosiya yana da shekara takwas sa'ad da ya zama sarki, ya kuma yi mulki shekara talatin da ɗaya a Urushalima. Sunan mahaifiyarsa Yedida 'yar Adahiya; mutuniyar Bozkat. ² Ya aikata abin da yake daidai a gaban UBANGIJI ya kuma bi dukan gurbin kakansa Dawuda, bai baude hagu ko dama ba.

(2 Tarihi 34.8-28)

³ A shekara ta goma sha takwas ta mulkinsa, Sarki Yosiya ya aiki Shafan ɗan Azaliya, ɗan Meshullam, magatakarda, zuwa haikalin UBANGIJI. Ya ce, ⁴ “Ka haura zuwa wurin Hilkiya babban firist ka sa yā shirya kuɗin da aka kawo a haikalin UBANGIJI, wanda masu tsaron kofa suka tara daga mutane. ⁵ Ka sa su danka su a hannun waɗanda aka zaɓa don biyan ma'aikatan da suka yi gyara a haikalin UBANGIJI, ⁶ wato, kafintoci, da magina, da masu tsara gini. Ka kuma sa su sayi katakai da sassakakkun duwatsu don a gyara haikalin. ⁷ Amma ba sa bukata su ba da bayanin kuɗin da aka danka musu domin suna aikinsu da aminci.”

⁸ Hilkiya babban firist ya ce wa Shafan magatakarda, “Na sami Littafin Doka a haikalin UBANGIJI.” Sai ya ba wa Shafan, shi kuma ya karanta. ⁹ Sa'an nan Shafan ya koma wurin sarki ya ce masa, “Hafsoshinka sun kwashe kuɗin da suke a haikalin UBANGIJI, suka ba wa masu aiki da masu lura da haikalin.” ¹⁰ Sa'an nan Shafan magatakarda ya ce

wa sarki, “Hilkiya firist ya ba ni wani littafi.” Sai Shafan ya karanta shi a gaban sarki.

¹¹ Da sarki ya ji kalmomin Littafin Doka, sai ya kece tufafinsa. ¹² Ya ba da waɗannan umarnai ga Hilkiya firist, da Ahikam ɗan Shafan, da Akbor ɗan Mikahiya, da Shafan magatakarda, da kuma Asahiya mai hidimar sarki, ya ce, ¹³ “Ku je, ku nemi nufin UBANGIJI saboda ni da saboda jama'a da kuma saboda dukan Yahuda game da abin da wannan littafi da aka samo ya kunsu. Fushin UBANGIJI mai girma ne a kanmu domin kakanninmu ba su kiyaye kalmomin littafin nan ba; ba su aikata bisa ga abin da yake a rubuce game da mu ba.”

¹⁴ Sai Hilkiya firist, da Ahikam, Akbor, da Shafan, da kuma Asahiya suka je don su yi magana da annabiya Hulda, matan Shallum ɗan Tikba, ɗan Harhas, mai ajiyar tufafi. Tana zama a Urushalima, a Yanki na Biyu.

¹⁵ Sai ta ce musu, “Ga abin da UBANGIJI, Allah na Isra'ila ya ce, ku faɗa wa mutumin da ya aike ku wurina, ¹⁶ ‘Ga abin da UBANGIJI ya ce, zan kawo masifa wa wannan wuri da kuma wa kan mutanen wurin, bisa ga dukan abubuwan da suke a rubuce a cikin littafin da sarkin Yahuda ya karanta. ¹⁷ Domin sun yashe ni suka kona turare wa waɗansu alloli, suka tozarta ni da dukan gumakan da hannuwansu suka sassaka,* fushina zai yi kuna a kan wannan wuri, ba kuwa zai huɗuce ba.’ ¹⁸ Ku faɗa wa sarkin Yahuda, wanda ya aike ku ku nemi nufin UBANGIJI, ‘Ga abin da UBANGIJI, Allah na Isra'ila yana cewa game da kalmomin da ka ji. ¹⁹ Domin zuciyarka mai tuba ce, ka kuma kasƙantar da kanka a gaban UBANGIJI sa'ad da ka ji abin da na faɗa game da wannan wuri da mutanen wurin, cewa za su zama la'antattu da kuma kango, domin kuma

* 22:17 Ko kuwa ta wurin dukan abubuwan da suka aikata

ka kece tufafinka, ka kuma yi kuka a gabana, na ji ka, in ji UBANGIJI. ²⁰ Saboda haka zan haɗa ka da kakanninka, za a kuma binne ka cikin salama. Idanunka kuma ba za su ga dukan wannan masifan da zan jawo wa wurin nan ba.’”

Sai suka kai wa sarki abin da ta faɗa.

23

Yosiya ya sabunta alkawari

(2 Tarihi 34.29-33)

¹ Sai sarki ya kira dukan dattawan Yahuda da Urushalima. ² Sai ya haura zuwa cikin haikalin UBANGIJI tare da mutanen Yahuda, da na Urushalima, da firistoci, da annabawa, dukan mutane, manya da kanana. Ya karanta musu duk kalmomin Littafin Alkawari, wanda aka samu a haikalin UBANGIJI. ³ Sarki ya tsaya dab da ginshiki ya kuma sabunta alkawarin a gaban UBANGIJI, ya ce zai bi UBANGIJI, yā kiyaye dokokinsa, da ka'idodinsa, da farillansa, da dukan zuciyarsa da dukan ransa, ta haka ya tabbatar da kalmomin alkawarin da yake a rubuce a cikin littafin nan. Sa'an nan dukan mutane ma suka yi alkawari yin haka.

(2 Tarihi 34.3-7)

⁴ Sai Yosiya ya umarci Hilkiya babban firist, tare da firistocin da suke taimakonsa, da masu tsaron kofa su kawar da dukan abubuwan da aka yi domin Ba'al, da domin Ashera, da kuma domin dukan rundunar taurari, daga haikalin UBANGIJI. Ya kone su a bayan Urushalima a filayen Kwarin Kidron, ya kwashe token zuwa Betel.

⁵ Ya kawar da firistocin gumakan da sarakunan Yahuda suka naɗa don su kona turare a masujadan kan tuddai na garuruwan Yahuda, da kuma waɗanda suke kewaye da Urushalima, masu kona turare wa Ba'al, rana da wata, ga rukunin taurari, da kuma ga dukan rundunan taurari.

⁶ Ya ɗauke ginshikin Ashera daga haikalin UBANGIJI zuwa

Kwarin Kidron can bayan Urushalima, ya kone shi a can. Ya nika shi sai da ya zama toka, sai ya watsar da furar a filin kabarin talakawa. ⁷ Ya kuma rurrushe mazaunan karuwai mazan haikali waƙanda suke a haikalin UBANGIJI, da kuma inda mata suke yi wa Ashera saƙa.

⁸ Yosiya ya kawo dukan firistoci daga garuruwan Yahuda, ya kuma lalatar da masujadan kan tuddai daga Geba har zuwa Beyersheba, inda firistoci suke kona turare. Ya rurrushe matsafai a kofofi shigan gari na mashigi zuwa Kofar Yoshuwa, gwamnan birnin, wanda yake a hagu da kofar birnin. ⁹ Ko da yake firistocin masujadan kan tuddai ba su yi hidima a bagaden UBANGIJI a Urushalima ba, sun ci burodi marar yisti tare da sauran firistoci.

¹⁰ Ya lalatar da Tofet, wanda yake a Kwarin Ben Hinnom, don kada kowa yā iya yin amfani da wurin don yā miƙa hadayar ƙansa, ko 'yarsa a* wuta ga Molek.

¹¹ Ya kawar da dawakan nan da sarakunan Yahuda suka keɓe wa gumakan nan na rana daga mashigin haikalin UBANGIJI. Waƙannan dawakan suna kusa da ƙakin Natan Melek, ƙaya daga cikin dattawan sarki. Yosiya ya kuma kōne kekunan yaƙi a yin sujada ga gumakan nan rana.

¹² Ya rushe bagadan da sarakunan Yahuda suka kafa a kan ƙakin sama kusa da ƙakin sama na Ahaz, da kuma bagadai biyu da Manasse ya gina a filaye biyu na haikalin UBANGIJI. Ya kawar da su daga can, ya farfashe su, ya zubar da tarkacen a Kwarin Kidron. ¹³ Sarkin kuma ya lalatar da masujadan kan tuddan da suke gabas da Urushalima, kudu da Tudun Hallaka, waƙanda Solomon sarkin Isra'ila ya gina don Ashtarot, ƙazantacciyar alliyar Sidoniyawa, da Kemosh ƙazantaccen allah na Mowab, da kuma Molek† allahn bankyama na mutanen Ammon.

* 23:10 Ko kuwa don yā sa ƙansa ko 'yarsa ta ratsa † 23:13 Da Ibraniyanci Milkom

¹⁴ Yosiya ya farfashe keƙaƙƙun duwatsu, ya rurrushe ginshikan Asheransu, ya baza kasusuwan mutane a can.

¹⁵ Har ma da bagaden Betel, masujadan kan tudun da Yerobowam ɗan Nebat ya yi, wanda ya sa Isra'ila suka yi zunubi. Wannan bagade da masujadan kan tudun ma ya kawar, ya kone masujadan kan tudun, ya nika su, ya kuma kone ginshikin Ashera. ¹⁶ Da Yosiya ya dubi kewaye da shi, ya ga kaburburan da suke can a gefen tudu, sai ya sa aka kwaso kasusuwan da suke cikinsu aka kone a kan bagade don yã lalatar da shi bisa ga maganar UBANGIJI ta bakin mutumin Allah, wanda ya yi annabcin waɗannan abubuwa.

¹⁷ Sarkin ya yi tambaya, ya ce, “Wane kabari ke nan nake gani?”

Mutanen birnin suka ce, “Ai, kabarin annabin Allah ne wanda ya fito daga Yahuda, shi ne ya yi annabcin waɗannan abubuwan da ka aikata gāba da bagaden Betel.”

¹⁸ Sai ya ce, “Ku rabu da shi, kada wani yã dami kasusuwansa.” Saboda haka suka bar kasusuwansa, da na annabin da ya fito Samariya.

¹⁹ Kamar yadda ya yi a Betel, Yosiya ya kawar da dukan ɗakunan gumaka a kan tuddan da sarakunan Isra'ila suka gina a garuruwan Samariya, waɗanda suka tozarta UBANGIJI. ²⁰ Yosiya ya yayyanka dukan firistoci na waɗannan masujadan kan tuddai, ya kuma kone kasusuwan mutane a kansu. Sa'an nan ya koma Urushalima.

(2 Tarihi 35.1-19)

²¹ Sarkin ya ba da umarnin nan ga dukan mutane, cewa, “Ku yi Bikin Ketarewa ga UBANGIJI Allahnku, yadda aka rubuta a Littafin Alkawari.” ²² Ba a taɓa yin irin Bikin Ketarewa haka ba, tun zamanin da masu shari'a suke aiki a matsayin sarakuna, ko a kwanakin sarakunan Isra'ila, ko na Yahuda. ²³ Amma a shekara ta goma sha takwas

ta mulkin sarki Yosiya, aka yi Bikin Ketarewan nan ga UBANGIJI a Urushalima.

²⁴ Ban da haka, Yosiya ya kawar da masu duba, da masu maita, da allolin gidaje, da gumaka, da duk wani abin bankyaman da ya gani a Yahuda da Urushalima. Ya yi wannan domin yã cika wa'adodin shari'a yadda suke a littafin da Hilkiya firist ya samu a haikalin UBANGIJI.

²⁵ Babu wani sarki kafin Yosiya, ko kuma a bayansa, wanda ya juya ga UBANGIJI da dukan zuciyarsa, da dukan ransa, da dukan karfinsa bisa ga shari'ar Musa, kamar yadda ya yi.

²⁶ Duk da haka, UBANGIJI bai huce daga zafin fushinsa wanda ya kuna game da Yahuda saboda abin da Manasse ya aikata don yã tozarta shi ba. ²⁷ Saboda haka UBANGIJI ya ce, "Zan shafe Yahuda ma kamar yadda na shafe Isra'ila, daga gabana, zan ki Urushalima birnin da na zaɓa, da wannan haikali wanda na ce, 'A can Sunana zai kasance.'"‡

(2 Tarihi 35.20-36.1)

²⁸ Game da sauran ayyukan mulkin Yosiya, da duk abin da ya yi, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda.

²⁹ Yayinda Yosiya yake sarki, Fir'auna Neko, sarkin Masar ya haura zuwa Kogin Yuferites don yã taimaki sarkin Assuriya da yaƙi. Sarki Yosiya kuwa ya yi koƙari ya hana shi wucewa, sa'ad da Fir'auna Neko ya gan shi, sai ya kashe shi a filin yaƙi a Megiddo. ³⁰ Bayin Yosiya suka ɗauko gawarsa daga Megiddo suka kai Urushalima, suka binne shi a kabarinsa. Sai mutanen kasar suka ɗauki Yehoyahaz ɗan Yosiya suka naɗa shi sarki a madadin mahaifinsa.

‡ 23:27 1Sar 8.29.

*Yehoyahaz sarkin Yahuda**(2 Tarihi 36.2-4)*

³¹ Yehoyahaz yana da shekara ashirin da uku sa'ad da ya zama sarki. Ya yi mulki na wata uku a Urushalima. Sunan mahaifiyarsa Hamutal 'yar Irmiya; mutuniyar Libna. ³² Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI, yadda kakanninsa suka yi. ³³ Fir'auna Neko ya sa shi a sarka a Ribla a kasar Hamat[§] don kada yā yi mulki a Urushalima, sa'an nan ya sa wa Yahuda harajin talenti d'ari na azurfa, da talenti d'aya na zinariya. ³⁴ Fir'auna Neko ya naɗa Eliyakim dan Yosiya sarki a maimakon mahaifinsa, ya kuma canja masa suna zuwa Yehohiyakim. Ya d'auki Yehoyahaz ya kai Masar, a can ya mutu. ³⁵ Yehohiyakim ya riƙa biyan Fir'auna Neko azurfa da zinariyar da ya umarta. Don yā yi haka sai ya riƙa karɓar azurfa da zinariya daga mutanen kasar, kowa bisa ga karfinsa.

*Yehohiyakim sarkin Yahuda**(2 Tarihi 36.5-8)*

³⁶ Yehohiyakim yana da shekara ashirin da biyar sa'ad da ya zama sarki, ya kuma yi mulki shekara goma sha d'aya a Urushalima. Sunan mahaifiyarsa Zebuda 'yar Fedahiya, mutuniyar Ruma. ³⁷ Ya kuma aika mugunta a gaban UBANGIJI yadda kakanninsa suka yi.

24

¹ A zamani Yehohiyakim, Nebukadnezzar sarkin Babilon ya kawo wa kasar farmaki, Yehohiyakim dai ya zama abokin tarayyarsa na tsawon shekara uku. Daga baya kuma sai ya canja ra'ayi ya yi wa Nebukadnezzar tawaye. ² UBANGIJI ya aiki maharan Babiloniyawa, * da na

[§] 23:33 Da Ibraniyanci; Seftuwajin (dubi kuma 2Tar 36.3) Neko a Ribla in Hamat ya cire shi * 24:2 Ko kuwa Kaldiyawa

Arameyawa, da na Mowabawa, da na Ammonawa. Ya aike su su hallaka Yahuda bisa ga maganar UBANGIJI wadda ya furta ta bakin bayinsa annabawa. ³ Ba shakka waƙannan abubuwa sun faru da Yahuda bisa ga umarnin UBANGIJI domin yā kawar da su daga gabansa saboda zunuban Manasse da dukan abin da ya yi, ⁴ haƙe da zub da jinin marasa laifi. Gama ya ƙazantar da Urushalima da jinin marasa laifi. UBANGIJI kuwa bai yi niyyar yafewa ba.

⁵ Game da sauran ayyukan mulkin Yehohiyakim da abubuwan da ya aikata, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. ⁶ Yehohiyakim ya huta da kakanninsa. Yehohiyacin ƙansa ya gāje shi.

⁷ Sarkin Masar bai sāke fita daga ƙasarsa don yaƙi ba domin sarkin Babilon ya mamaye yankin, daga Rafin Masar har zuwa Kogin Yuferites.

*Yehohiyacin sarkin Yahuda
(2 Tarihi 36.9,10)*

⁸ Yehohiyacin yana da shekara goma sha takwas da ya zama sarki, ya kuma yi mulki wata uku a Urushalima. Sunan mahaifiyarsa Nehushta 'yar Elnatan, mutuniyar Urushalima. ⁹ Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI yadda mahaifinsa ya yi.

¹⁰ A wannan lokaci, hafsoshin Nebukadnezzar sarkin Babilon suka kawo wa Urushalima yaƙi, suka kuma kewaye ta. ¹¹ Nebukadnezzar na Babilon da kansa kuwa ya zo birnin yayinda hafsoshinsa suka kewaye ta. ¹² Yehohiyacin sarkin Yahuda, da mahaifiyarsa, da masu yi masa hidima, da hakimansa, da kuma fadawansa duk suka miƙa kansu ga Nebukadnezzar.

A shekara ta takwas ta mulkin sarkin Babilon, sarkin Babilon ya mai da Yehohiyacin ƙan kurkuku. ¹³ Yadda UBANGIJI ya faƙa, Nebukadnezzar ya kwashe dukan duki-
yar haikalin UBANGIJI, da ta fadan sarki, ya kuma kwashe

dukan kayan zinariyar da Solomon sarkin Isra'ila ya kera domin haikalin UBANGIJI. ¹⁴ Ya kwashi dukan mutanen Urushalima zuwa bauta, ya kwashi dukan fadawa, da mayaƙa, da masu sana'a, da maƙera, yawansu ya kai dubu goma. Ba wanda ya ragu, sai matalautan ƙasar.

¹⁵ Nebukadnezzar ya ɗauki Yehohiyacin ya kai bauta a Babilon. Ya kuma kwashe mahaifiyar sarki, da matansa, da fadawansa, da manyan mutanen ƙasar daga Urushalima ya kai Babilon. ¹⁶ Sarkin Babilon kuma ya kwashe dukan mayaƙa dubu bakwai, ƙarfafu, shiryayyu don yaƙi, da masu sana'a, da maƙera dubu ɗaya, ya kai Babilon. ¹⁷ Sarkin Babilon ya sa Mattaniya, ɗan'uwan mahaifin Yehohiyacin, ya zama sarki a madadinsa, ya canja masa suna zuwa Zedekiya.

Zedekiya sarkin Yahuda

(2 Tarihi 36.11-16; Irmiya 52.1-3)

¹⁸ Zedekiya yana da shekara ashirin da ɗaya da ya zama sarki, ya kuma yi mulki shekara goma sha ɗaya a Urushalima. Sunan mahaifiyarsa Hamutal 'yar Irmiya; mutuniyar Libna. ¹⁹ Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI yadda Yehohiyakim ya yi. ²⁰ Saboda fushin UBANGIJI ne dukan waɗannan abubuwa suka faru da Urushalima, da kuma Yahuda, a ƙarshe kuma ya kawar da su daga fuskarsa.

Fāɗuwar Urushalima

To, sai Zedekiya ya yi wa sarkin Babilon tawaye.

25

(2 Tarihi 36.17-21; Irmiya 52.3-30)

¹ A rana ta goma ga wata na goma, a shekara ta tara ta mulkin Zedekiya ne Nebukadnezzar sarkin Babilon tare da dukan rundunan yaƙinsa, ya tasam wa Urushalima. Ya yi sansani a bayan birnin, ya kewaye ta da shirin yaƙi.

² Haka birnin ta kasance a kewaye har shekara ta goma sha ɗaya ta mulkin Zedekiya.

³ A rana ta tara ta watan huɗu, lokacin da yunwa ta yi tsanani a birnin, babu kuma abinci domin mutane su ci. ⁴ Sai aka huda katanga sa'an nan dukan sojoji suka tsere da dare a kofa tsakanin katanga biyu da suke kusa da lambun sarki, ko da yake Babiloniyawa sun kewaye birnin. Suka tsere suka nufi Araba. ⁵ Amma sojojin Babiloniyawa suka bi sarki, suka cin masa a filayen Yeriko. Dukan sojojinsa kuwa suka rabu da shi suka watse.

⁶ Aka kama shi, aka kai shi gaban sarkin Babilon a Ribla, inda aka yanke masa hukunci. ⁷ Suka kashe 'ya'yan Zedekiya a gabansa, sa'an nan aka kwalla idanunsa. Suka daure shi da sarƙar tagulla, suka kai shi Babilon.

⁸ A rana ta bakwai na watan biyar, wadda ta zama shekara ta goma sha tara ta mulkin Sarki Nebukadnezar na Babilon, Nebuzaradan, babban hafsan matsaran sarki, kuma bafadan sarkin Babilon, ya zo Urushalima ⁹ Ya cinna wa haikalin UBANGIJI wuta, da fadan sarki, da kuma dukan gidajen Urushalima. Ya kuma kɓe duk wani gini mai muhimmanci. ¹⁰ Dukan mayaƙan Babilon a farkashin umarnin babban hafsan matsaran sarki, suka rushe katangar Urushalima. ¹¹ Nebuzaradan babban hafsan matsaran, ya kwashi waɗanda suka rage a cikin birnin, tare da sauran jama'a, da waɗanda suka miƙa kansu ga sarkin Babilon, ya kai su bauta. ¹² Amma hafsan ya bar waɗansu daga cikin mafiya talauci na ƙasar don su yi aiki a lambunan inabi da kuma gonaki.

¹³ Babiloniyawan kuma suka sassare ginshikan tagulla, da wuraren zama da za a iya matsar da su, da ƙaton kwano mai suna Teku na tagulla da yake a haikalin UBANGIJI, suka kwashe tagullan zuwa Babilon. ¹⁴ Suka ɗauke tukwane, da manyan cokula, da acibalbal, da kwanoni, da dai

dukan kayan da aka yi da tagulla don hidima a haikalin UBANGIJI. ¹⁵ Babban hafsan matsaran sarkin ya kwashe har da kwanoni na kwashe garwashin wuta da sauran kwanoni, dukansu kuwa keran zinariya ko azurfa tsatsa ne.

¹⁶ Tagullar ginshikai biyun nan, da ta katon kwanon da ake ce da shi Teku, da ta dukan amalanke masu rife ruwa waƙanda Sarki Solomon ya yi domin haikalin UBANGIJI, sun fi gaba a auna su. ¹⁷ Tsawon kowane ginshiki, kafa ashirin da bakwai ne. Hulunan tagullan da suke kwalkwalin kowane ginshiki kuma yana da tsawon kafa huɗu da rabi. Kuma aka yi masa ado da saka da 'ya'yan itace kewaye da shi. Bayan ginshikin ma haka yake.

¹⁸ Babban hafsan ya kwashi Serahiya babban firist, da Zefaniya na biye da shi a girma, da matsara kofofi uku. ¹⁹ Daga cikin waƙanda suka rage a birnin, ya ɗauki hafsa mai kula da dakaru, da kuma mashawartan sarki guda biyar. Ya kuma tafi da magatakarda wanda yake babban jami'in soja mai ɗaukan dukan jama'an kasar, tare da mutanensa guda sittin waƙanda aka samu a birnin. ²⁰ Nebuzaradan, babban hafsan, ya kwashe su duka ya kawo su wurin sarkin Babilon a Ribla. ²¹ A can Ribla, a kasar Hamat, sarkin Babilon ya sa aka kashe su. Haka Yahuda ta tafi bauta daga kasar ta.

(Irmiya 40.7-9; 41.1-3)

²² Nebukadnessar sarkin Babilon ya zaɓi Gedaliya ɗan Ahikam, ɗan Shafan ya zama shugaban sauran mutanen da suka rage a Yahuda. ²³ Sa'ad da dukan hafsoshin soja tare da mutanensu suka ji cewa sarkin Babilon ya naɗa Gedaliya a matsayin gwamna, sai suka zo wurin Gedaliya a Mizfa. Mutanen da suka zo su ne, Ishmayel ɗan Netaniya, Yohanan ɗan Kareya, Serahiya ɗan Tanhumet mutumin Netofa, Ya'azaniya ɗan mutumin Ma'aka, tare

da mutanensu. ²⁴ Gedaliya ya tabbatar musu da rantsuwa cewa, “Kada ku ji tsoron jama’ar Babiloniyawa, muddin kun zauna lafiya, kun kuma bauta wa sarkin Babilon, kome zai yi muku kyau.”

²⁵ Amma a wata na bakwai, sai Ishmayel, ɗan Netaniya, ɗan Elishama, wanda yake daga gidan sarauta, ya zo tare da mutane goma, suka kashe Gedaliya duk da mutanen Yahuda, da na Babilon da suke tare da shi na Mizfa. ²⁶ Ganin haka sai dukan mutane, babba da karami, tare da shugabannin sojoji, suka tashi suka gudu zuwa kasar Masar, gama suna tsoron mutanen Babilon.

*An saki Yehohiyacin
(Iirmiya 52.31-34)*

²⁷ A shekara ta talatin da bakwai ta bautar Yehohiyacin sarkin Yahuda, a shekaran da Ewil-Merodak* ya ci sarautan Babilon, sai ya saki Yehohiyacin daga jaru, ya sake shi a rana ashirin da bakwai ga watan goma sha biyu. ²⁸ Ya yi wa Yehohiyacin maganar alheri, ya kuma ɗaukaka shi sama da sauran sarakunan da suke tare da shi a Babilon. ²⁹ Don haka Yehohiyacin ya tuɓe kayan fursuna. Kowace rana kuwa yakan ci abinci a teburin sarki har iyakar ransa. ³⁰ Sarki kuma ya yanka masa kuɗin da za a dinga ba shi, kowace rana muddin ransa.

* 25:27 Da ake kuma kira Amel-Marduk

Biblica® Buɗaɗɗen Littafi Mai Tsarki, Sabon Rai Don
Kowa™
Hausa: Biblica® Buɗaɗɗen Littafi Mai Tsarki, Sabon Rai Don
Kowa™ (Bible) of Nigeria

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Hausa

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™

Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc.

Used with permission. All rights reserved worldwide.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Jan 2022 from source files dated 30 Dec 2021

18113be6-b3a0-530a-b78f-a25225282250